



Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV š. p. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA • september 2014



9

Ludia pre lesy, lesy pre ľudí

Obsah

- 3** Anketa
- 4** Príhovor generálneho riaditeľa
- 5** Novým štátnym tajomníkom Jozef Spevár
- ~ Novým výrobnotechnickým riaditeľom podniku RNDr. Peter Morong
- 6** Ako je to v obchode s drevom v roku 2014?
- 8** Na Agrokomplexe sa podnik LESY SR nestratil
- ~ Ocenenie Zlatý kosák 2014 na Agrokomplexe v Nitre
- 9** Na Agrokomplexe sme bližšie k zákazníkovi...
- ~ Lesníci a vojna
- 10** Súťaž „Drevorubač – Oravský pohár“ opäť prekvapila
- 11** Pohár generálneho riaditeľa v malom futbale v ohrození
- ~ LESY Slovenskej republiky už aj na facebooku
- 12** OZ Levice
- 15** Uhlárske náradie zo zbierok Lesníckeho a drevárskeho múzea
- 16** Majstrovstvá Európy v kombinovanej streľbe
- 18** Lesníkom po celý život
- 21** 150. výročie narodenia významného slovenského lesníka Ing. Juraja Martinku
- 22** Prvý lesnícky časopis u nás
- 23** Jarmo 2014
- 24** Milí kamaráti
Pre deti
- ~ Zasmejte sa
- ~ Uveríte?
- ~ Sudoku
- 25** Chata Vyšné Ružbachy I a II.
Naše zariadenia
- ~ Lesníkova odmena
Receptár
- 26** Technický škodca dreva na Slovensku
- 27** Kalendár historických udalostí
- ~ Životné jubileá
- ~ Pracovné jubileá
- 28** Historická luštiareň



5



10



16



18



Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
september 2014

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Ivan Hanula
Jiří Junek
Ing. Milan Longauer
Mgr. Anna Sliacka (as)

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Foto na obálke:
Marián Lipka

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č. 8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Uhorková sezóna – niekoľko letných týždňov, ktoré naháňajú strach nejednému redaktorovi novín či televízií. Čím zaplní priestor spravodajstva, keď parlament nezasadá, vláda má letnú prestávku a podniky obmedzujú pre dovolenky svoju činnosť? A pritom šéfredaktori médií chcú príspevky každý deň bez ohľadu na to, či sa niečo podstatné deje.

To, čo prináša novinárom traumy, je pre väčšinu ostatných zamestnancov dlho očakávaným obdobím, v ktorom plánujú dovolenky, čerpajú dovolenky a po návrate spolu s kolegami na dovolenky ešte dlho spomínajú. Niekoľko týždňov, ktoré umožnia človeku vypnúť, zresetovať hlavu a s novými silami sa vrátiť do rovnakých problémov, ktoré predtým na pracovisku zanechal.

Psychohygienu je takmer pre každého z nás potrebná. Iba sa treba donútiť vypnúť mobil a nezapínať každý deň počítač. Inak sa môže človek i na dovolenke dozvedieť, aká krásna je lykožrútom zničená divočina Tichej a Kôprovej doliny, že Zväz spracovateľov dreva odmieta export štátneho dreva, hoci ani jeho členovia toto drevo v súčasnosti nechcú, alebo že komunisti, a teda štát, a preto štátne lesy, a preto aj vy milí čitatelia ste ukradli v roku 1950 les ujčekomu z Rimavskej Soboty a nechcete ho vrátiť.

Ako vravím, psychohygienu je potrebná a na budúci rok sa určite donútim vypnúť mobil a nezapínať každý deň na dovolenke počítač... Tým, ktorým sa to podarilo už v tomto roku, iba tíško závidím a všetkým želám veľa energie a entuziazmu v podovolenkovom období.

Príjemné čítanie.

Blaszkiviel Jurek



Anketa

Marián Lipka

*vedúci ekonomicko-obchodného úseku
OZ Prešov*

OZ Prešov začal spracovávať víchricou poškodené porasty okamžite, v zmysle platnej legislatívy, najmä v kvalitnejších bukových porastoch, aby v čo najväčšej miere obmedzil straty. V mesiaci júl zastavením dodávok ihličnatej vlákliny do SCP a Bukózy a nezáujmu našich obchodných partnerov o bk guľatinu, sme boli nútení znížiť mesačné výkony v spracovaní kalamity a prísunu drevnej hmoty na ES. Do konca roka očakávam problémy v obchode s ihličnatou vlákninou, prebytkom III.D a nedostatkom III.A,B,C bk guľatiny. Tieto problémy sa musia denne riešiť, lebo spracovanie kalamity je našou prvou radou lesníckou úlohou.

Martina Kovalčíková

*vedúci ekonomicko-obchodného úseku
OZ Beňuš*

Májová kalamita Žofia postihla náš OZ v objeme 307 500 m³. Odvtedy pribudlo ďalších 23 020 m³. Doteraz sme spracovali 80 380 m³, to znamená, že nám ostáva spracovať ešte 250 140 m³, z toho 43 500 m³ vypomáhajúce závody OZ Šaštín a OZ Smolenice. Reálny predpoklad, dokedy sa nám to podarí, je 31.8.2015. 60 % kalamity OZ je na LS Červená Skala, čo je z hľadiska expedície dreva veľké mínus, kvôli vzdialenosti. Naša predstava bola mesačne spracovať 30 000 m³, skutočnosť je však len 20 000 m³-23 000 m³. Výroba zareagovala v zmysle legislatívy promptne, avšak tempo spracovania je obmedzené preplnenými OM a ES. Vytvorili sme ďalší dočasný ES. Vplyvom počasia a nezáujmom odberateľov dochádza k nepriaznivým zmenám kvalitatívnej úrovne sortimentov. Odberatelia si neplnia záväzky, vyplývajúce z KZ tak, ako by mali. Kým časový plán dodávok je 75 %, skutočnosť je len 58 %.

Minuloročná kalamita v Slovinsku a májová kalamita na Slovensku výrazne navýšili množstvo dostupného dreva na európskom trhu. Jeho prebytok spôsobuje nezáujem zo strany zazmluvnených odberateľov o dodávky zo štátneho podniku LESY Slovenskej republiky.

Ako tento fakt obmedzuje spracovanie májovej kalamity na vašom OZ?

Jana Gočaltovská

*vedúci ekonomicko – obchodného úseku
OZ Revúca*

Vzhľadom na nepriaznivú situáciu na trhu s drevom v dôsledku vplyvu kalamit v Európe sa na OZ Revúca výrazne navýšil stav zásob dreva. V apríli 2014 boli zásoby dreva 9 700 m³, v mesiaci august je to cca 21 400 m³.

Hlavne z dôvodu nutnosti urýchleného spracovania drevnej hmoty po vetrovej kalamite, na možnosť vzniku škôd pri znehodnotení drevnej suroviny sme museli pristúpiť k zníženiu cien IPV sm /jd o 5 €/m³ a ihličnatej vlákliny o 6 €/m³, čo nepriaznivo ovplyvní vývoj priemerného speňaženia.

Daniš Maroš

*vedúci ekonomicko-obchodného úseku
OZ Čierny Balog*

Kalamitu „Žofia“ z mája 2014 ako i ostatnú, najmä podkôrníkovú kalamitu aj napriek uvedeným problémom s dodávkami dreva doposiaľ spracovávame bez obmedzenia v rámci kapacitných a technologických možností s úmyslom, aby sme zabránili znehodnoteniu dreva a zvýšeniu počtu podkôrneho hmyzu, a tým vzniku následnej podkôrníkovej kalamity. Prebytok drevnej hmoty na trhu a nižší záujem o dodávky dreva zo strany niektorých odberateľov i napriek poklesu cien však následne negatívne počítujeme aj na našom OZ. Prejavuje sa to najmä zvyšujúcimi sa zásobami drevnej hmoty, ktoré na našom OZ v súčasnosti predstavujú výšku cca 25 tis. m³, z čoho je podiel

až 90 % v nedávnej minulosti žiadanej ihličnatej drevnej hmoty. Uvedené vysoké zásoby drevnej hmoty a ich ďalšie navyšovanie môže byť vzhľadom na kapacitné možnosti ES a OM v nasledujúcom období dôvodom pre obmedzenie spracovania kalamity.

Katarína Chválová

*vedúci ekonomicko-obchodného úseku
OZ Liptovský Hrádok*

Nijak zásadne. OZ Liptovský Hrádok spracováva kalamitu v zmysle platnej legislatívy, podľa schváleného harmonogramu. Pri predkladaní návrhu harmonogramu boli zohľadnené všetky faktory (aj možnosti obchodu), pričom prioritou bolo a je včasné spracovanie kalamity a zabránenie rozšírenia podkôrneho hmyzu. ■



Príhovor generálneho riaditeľa

Vážené kolegynie a kolegovia,

podnik LESY Slovenskej republiky postihla v polovici mája veterná kalamita, ktorá je porovnateľná s víchricou z roku 2004. Milióny metrov kubických dreva bolo poškodených a vyvrátených v tom najhoršom možnom období, začiatkom leta, keď sa ortuť teplomeru začala šplhať k tropickým hodnotám. S potešením môžem skonštatovať, že napriek počiatočným ťažkostiam, ktoré súviseli okrem iného aj s verejným obstarávaním dodávateľských služieb, sa podarilo za prvé týždne spracovať viac ako šestinú kalamity Žofia.

Kalamita, to však nie sú iba starosti s jej rýchlym spracovaním. Veľké množstvo dreva, ktoré je treba nielen v krátkom čase dostať na podnikové sklady, ale aj spracovať v drevospracujúcich prevádzkach, nasýti trh. To má potom za následok tlak na ceny. Majitelia a správcovia lesov sú postavení pred voľbu predat drevo so stratou, alebo ho vplyvom počasia nechať znehodnotiť na skladoch. Pred takúto voľbu sú postavení najmä tí, ktorí na rozdiel od väčších podnikov, vrátane LESOV SR, nemajú možnosť utlmiť plánované ťažby a dodávky nahradiť kalamitným drevom.

Tento scenár sa do bodky naplnil aj v minulých týždňoch a drevospracujúce firmy zacitili šancu na zvýšenie ziskov na úkor lesníkov. Prvé návrhy na zníženie ceny dreva o desať až 15 eur za kubík ihličnatej guľatiny začali prichádzať od odberateľov už niekoľko dní po kalamite, keď ešte nebolo ani celkom jasné, aké škody víchrica napáchala.

Nakoľko LESY SR majú na odbyt väčšiny svojej produkcie uzatvorené ročné

zmluvy s pevne stanovenou cenou, nebol dôvod na prístupenie k znižovaniu ceny dreva. Navyše, keď podnik utlmil plánované ťažby a dodávky dreva odberateľom presmeroval z kalamitných závodov.

To čo nasledovalo, však odhalilo princíp fungovania niektorých našich obchodných partnerov. Pokiaľ v minulosti podnik LESY SR predával drevo za ceny mierne nižšie ako súkromní vlastníci, bol záujem o štátne drevo obrovský a najmä ihličnatej guľatiny bol permanentný nedostatok. V okamihu, keď sa situácia obrátila a ceny LESOV SR sú vyššie ako u súkromných obhospodarovateľov, nie je zrazu o štátne drevo záujem. Pritom pýtame iba ceny potvrdené platnými kúpnyimi zmluvami. Pripomínam zmluvami, za ktoré sme boli v minulých rokoch kritizovaní, nakoľko sa dodávané objemy dreva s klesajúcou ťažbou úmerne krátili. Za šesť týždňov od začiatku júla do polovice augusta odberatelia neodviezli viac ako 22.000 m³ pripraveného ihličnatého dreva.

Ponúka sa potom otázka. Nie je údajný nedostatok štátneho dreva na Slovensku iba nafúknutou bublinou nespokojených odberateľov, ktorí museli súkromníkovi platiť vyššie ceny? A čo povedať na neplnenie si platných zmlúv? Viem si živo predstaviť reakcie firiem, keby si platné zmluvy neplnil štátny podnik.

Vrcholom neserióznosti bola reakcia Zväzu spracovateľov dreva, ktorý sme vyzvali, aby sa zasadil za dodržiavanie platných zmlúv. Výsledkom bolo vyhlásenie, že ZSD už dávno ponúkol pomoc pri spracovaní kalamity a podnik LESY SR nepodpísal zmluvy s niektorými firmami, ktoré zväz odporučil. Nuž, základná filozofia



spoločného stretnutia, ktorou bol dôraz na plnenie si zmluvných záväzkov, zostala nepochopená. LESY SR kalamitu spracujú aj bez cudzej pomoci, problémom zostáva odbyt a využitie tohto dreva. Z médií sme sa tiež dozvedeli, že ZSD nesúhlasí s uzavretým exportom dreva. To, že o ihličnatú guľatinu nie záujem ani v otvorených aukciách dreva, kde sa môže zúčastniť každý, zrejme zástupcovia zväzu cieľene prehliadajú.

Kolegynie a kolegovia, májová víchrica priniesla viacero problémov, no chceme vás ubezpečiť, že vedenie podniku podniklo všetky potrebné kroky k jej úspešnému zvládnutiu. Som presvedčený, že s vašou aktívnou pomocou bude väčšina kalamitného dreva v tomto roku spracovaná a podarí sa ho aj bez zbytočných strát zrealizovať na trhu.

Lesu zdar!



Novým štátnym tajomníkom sa stal Jozef Spevár

Vláda v stredu 10.9.2014 schválila zmeny na postoch niektorých štátnych tajomníkov. Jednou z týchto zmien bolo aj vymenovanie výrobnotechnického riaditeľa Ing. Jozefa Spevára za štátneho tajomníka ministerstva pôdohospodárstva, ktorý nahradil odchádzajúceho Štefana Adama. K menovaniu srdečne blahoželáme a prajeme veľa úspechov v novom zamestnaní.

„Som veľmi rád, že ten post bude zastávať Jozef, ktorý bude určite veľkým prínosom pre lesníctvo na Slovensku. Chceme sa poďakovať tomuto človeku, ktorý celý život zasvätil les-



níctvu. Bolo mi veľkou ctou s Tebou spolupracovať,“ povedal odchádzajúceму kolegovi generálny riaditeľ podniku Ing. Ctibor Határ.

Ing. Jozef Spevár (53) pochádza z Nitrianskeho Pravna a v štátnych lesoch pracuje od skončenia VŠLD vo Zvolene v roku 1984. Počas svojej praxe pôsobil ako lesník, technik LS, poľsný, hlavný inžinier závodu a riaditeľ OZ Prievidza, Topoľčianky a OZLT. Od júla 2012 pôsobil ako výrobnotechnický riaditeľ podniku na generálnom riaditeľstve v Banskej Bystrici. Zároveň bol členom Dozornej rady podniku.

-vr-

Personálne zmeny v manažmente



Novým výrobnotechnickým riaditeľom podniku sa stal RNDr. Peter Morong

Po odchode Jozefa Spevára na ministerstvo pôdohospodárstva bol generálnym riaditeľom Ctiborom Határom menovaný do funkcie výrobnotechnického riaditeľa doterajší riaditeľ OZ Čierny Balog Peter Morong. K vymenovaniu do funkcie novému riaditeľovi srdečne blahoželáme a prajeme veľa úspechov.

OZ Čierny Balog povedie na základe poverenia vedúci VTÚ Miroslav Pepich.

RNDr. Peter Morong

- narodil sa v roku 1970 v Brezne
- absolvoval Strednú lesnícku školu v Liptovskom Hrádku
- promoval v roku 2002 na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
- od roku 1989 pracoval v štátnych lesoch
- v rokoch 2004 – 2006 pracoval ako vedúci Lesnej správy u Mestských lesov v Brezne
- od januára 2007 do júna 2009 pracoval v š.p. LESY SR ako riaditeľ Odštepného závodu Čierny Balog
- od júla 2009 do júla 2010 pôsobil ako rozvojovo-technický riaditeľ podniku
- do roku 2012 zastával funkciu riaditeľa NAPANTu
- od júla 2012 pracoval v š.p. LESY SR ako riaditeľ Odštepného závodu Čierny Balog

-vr-



Ako je to v obchode s drevom v roku 2014?

V prvých mesiacoch roka 2014 sa realizácia predaja dreva vyvíjala v záse- de priaznivo. Celoplošne sme nabehli na nové podmienky a pravidlá prijaté v obchodnej politike podniku platné od 1.1.2014 a počítačné problémy s tým spo- jené boli veľmi rýchlo vyriešené. Dokonca dá sa konštatovať, že aj naši odberatelia si novú obchodnú politiku podniku rýchlo osvojili.

Vyriešené boli prakticky všetky prob- lemové oblasti a to:

- uzatvorenie kúpnych zmlúv z úrovne generálneho riaditeľstva s určením sme- rovania dodávok z jednotlivých odštep- ných závodov pre celý rok 2014
- prerozdelenie ročných objemov ihlična- tej guľatiny
- priaznivejšia situácia v zmluvne dohod- nutých objemoch predaja listnatej bu- kovej guľatiny ako v predchádzajúcom roku
- ustálený cenový vývoj
- prekonanie počítačných ťažkostí a nedostatkov pri zmene parity predaja dreva – z parity FCA (naložené na pros- triedku), na paritu EXW (bez naloženia

na dopravný prostriedok)

- požiadavky na úhradu nákladov u zá- kazníkov, ktorým sa vykonávajú služby nakládky dreva na dopravné prostriedky
- požiadavky na úhradu nákladov pri pri- stavovaní vagónov

Tento, takmer optimálny stav, však netrval dlho. Prvá polovica mája a vetro- vá kalamita Žofia, zmenila v podstatnej miere všetky plány a predpoklady plnenia dodávok pre rok 2014. Bolo nutné akcep- tovať novú skutočnosť a pre nasledujúce obdobie roku 2014 vykonať zmeny i určitú takú stratégiu, ktorá by vytvorila pod- mieňky pre úspešné zvládnutie mimoriad- nej situácie.

1. V prvom rade sa porovnávali objemy kalamity odhadované na spracovanie a predaj v tomto roku, s ročnými obje- mami pôvodných plánov, na ktoré boli dohodnuté a podpísané ročné kúpne zmluvy (KZ).

2. Vykonali sa nové obchodné rokovania pre nové rozdelenie zostávajúcich do- dávok pre jednotlivých zákazníkov v zmysle platných KZ z titulu zmeny loka- lity odberu drevnej hmoty oproti pred-

tým stanoveným podmienkam v KZ.

3. Všetci zákazníci s podpísanými kúpny- mi zmluvami z úrovne GR boli o postupe spracovania kalamity, predaja dreva a cenotvorbe (možnosti zníženia ceny pri odbere nad stanovený objem dreva v ihličnatej guľatine a vláknine, možnosti zníženia ceny pri odbere 50 % stano- veného množstva listnatej guľatiny) in- formovaní na spoločných rokovaniach podľa komodít – ihličnatá guľatina, ih- ličnatá vlákna, listnatá guľatina, dňa 18.6.2014. Na týchto rokovaniach boli jednotliví odberatelia oboznámení aj s návrhmi výšky dodávok pre III.Q.2014. Prevažná časť odberateľov návrhy ak- ceptovala, avšak niektorí nesúhlasili s ponúkanými vyššími množstvami ani s cenovými podmienkami.

Plánovaný vyšší objem disponibil- ných zdrojov dreva, ktorý bol k dispozícii pri spracovaní kalamity v III.Q.2014 sme sa snažili predaj prostredníctvom elektronic- kých aukcií dreva (EAD).

- celkové výsledky

Aukcia číslo	OZ	Skupina sortiment.	Drevina	Objem	Nepredané	Predané	Podiel	
				m ³	m ³	m ³	%	
85	Saštín	Saštín	LPV III. D	buk	500	0	500	100,0%
86	Smolenice	Smolenice	LPV III. D	buk	1 000	0	1 000	100,0%
87	Topoľčianky	Topoľčianky	LPV III. D	buk	1 000	1 000	0	0,0%
88	Prievidza	Prievidza	IPV III. A, B, C	sm/jd	500	500	0	0,0%
89	Prievidza	Prievidza	IPV III. D	sm/jd	500	500	0	0,0%
90	Žilina	Žilina	IPV III. A, B, C	sm/jd	1 000	1 000	0	0,0%
91	Žilina	Žilina	IPV III. D	sm/jd	1 000	1 000	0	0,0%
92	Čadca	Čadca	IPV III. A, B, C	sm/jd	2 000	2 000	0	0,0%
93	Námestovo	Námestovo	ihličnatá vlákna	sm/jd	5 000	1 800	3 200	64,0%
94	Námestovo	Námestovo	IPV III. A, B, C	sm/jd	3 000	2 800	200	6,7%
95	Námestovo	Námestovo	IPV III. D	sm/jd	1 000	1 000	0	0,0%
96	Lipt. Hrádok	Lipt. Hrádok	ihličnatá vlákna	sm/jd	3 800	2 750	1 050	27,6%
97	Lipt. Hrádok	Lipt. Hrádok	IPV III. A, B, C	sm/jd	2 000	2 000	0	0,0%
98	Lipt. Hrádok	Lipt. Hrádok	IPV III. D	sm/jd	1 000	900	100	10,0%
99	Beňuš	Beňuš	ihličnatá vlákna	sm/jd	2 000	1 900	100	5,0%
100	Beňuš	Beňuš	IPV III. A, B, C	sm/jd	3 000	3 000	0	0,0%
101	Beňuš	Beňuš	IPV III. D	sm/jd	1 000	0	1 000	100,0%
102	Smolenice	Beňuš	IPV III. D	sm/jd	200	0	200	100,0%
103	Čierny Balog	Čierny Balog	ihličnatá vlákna	sm/jd	3 400	400	3 000	88,2%
104	Čierny Balog	Čierny Balog	IPV III. D	sm/jd	1 000	0	1 000	100,0%
105	Slovenská Ľupča	Slovenská Ľupča	ihličnatá vlákna	sm/jd	1 900	0	1 900	100,0%
106	Žarnovica	Žarnovica	IPV III. A, B, C	sm/jd	600	600	0	0,0%
107	Žarnovica	Žarnovica	IPV III. D	sm/jd	300	300	0	0,0%
108	Žarnovica	Žarnovica	LPV III. D	buk	1 000	1 000	0	0,0%
109	Kriváň	Kriváň	ihličnatá vlákna	sm/jd	1 200	200	1 000	83,3%
110	Kriváň	Kriváň	LPV III. D	buk	1 500	1 500	0	0,0%
111	Kriváň	Kriváň	LPV III. D	dub	150	50	100	66,7%
112	Považská Bystrica	Považská Bystrica	IPV III. A, B, C	sm/jd	1 000	1 000	0	0,0%
113	Trenčín	Rímovská Sobota	IPV III. A, B, C	sm/jd	300	300	0	0,0%
114	Rímovská Sobota	Rímovská Sobota	LPV III. D	buk	1 500	1 500	0	0,0%
115	Trenčín	Rímovská Sobota	LPV III. D	buk	1 000	1 000	0	0,0%
116	Levice	Revúca	ihličnatá vlákna	sm/jd	4 000	4 000	0	0,0%
117	Revúca	Revúca	ihličnatá vlákna	sm/jd	2 600	1 500	1 100	42,3%
118	Levice	Revúca	IPV III. A, B, C	sm/jd	500	500	0	0,0%
119	Revúca	Revúca	IPV III. A, B, C	sm/jd	1 500	1 500	0	0,0%
120	Levice	Revúca	IPV III. D	sm/jd	1 000	1 000	0	0,0%
121	Revúca	Revúca	IPV III. D	sm/jd	1 500	1 500	0	0,0%
122	Vranov nad/T	Revúca	IPV III. D	sm/jd	500	500	0	0,0%
123	Revúca	Revúca	LPV III. D	buk	1 000	1 000	0	0,0%
124	Rožňava	Rožňava	ihličnatá vlákna	sm/jd	4 100	3 800	300	7,3%
125	Rožňava	Rožňava	IPV III. A, B, C	sm/jd	1 000	900	100	10,0%
126	Rožňava	Rožňava	IPV III. D	sm/jd	1 500	1 500	0	0,0%
127	Košice	Košice	ihličnatá vlákna	sm/jd	1 500	600	900	60,0%
128	Prešov	Prešov	ihličnatá vlákna	sm/jd	600	0	600	100,0%
				65 650	48 300	17 350	26,4%	

Na základe výsledkov dosiahnutých v 1. kole EAD, keď bolo ponúknutých na predaj 65 650 m³ drevnej hmoty a predaných len 17 350 m³, čo číni 26,4 % podiel úspešnosti predaja a vzhľadom na zhoršujúcu sa situáciu na trhu s drevom, na zvyšujúce sa zásoby dreva, na možnosť vzniku škôd pri znehodnotení drevnej suroviny, sme odporučili odštepným závozom znížiť cenníkové ceny ihličnatých priemyselných výrezov smrek/jedľa od 22.7.2014, vo všetkých kvalitatívnych triedach (III.A,B,C,D) o 5 €/m³ a uskutočnili sme 28.7.2014 a 29.7.2014, 2. kolo EAD na objemy dreva, ktoré sa nepredali v predchádzajúcom kole, s novými nižšími vyvolávacími cenami. Výsledky uvedenej aukcie boli nasledovné:

- celkové výsledky

Napriek tomu, že na rokovaní 18.6.2014 písomne prehlásili záujem odobrať zvýšené objemy ponúkaných sortimentov, skutočný odber stagnoval, ba časovo výrazne meškal.

Pristúpili sme preto k neštandardnému riešeniu, kde LESY SR v období od 1.7. – 15.8.2014 zaslali celkom 97 písomných výziev k odberu zmluvne dohodnutých objemov drevnej hmoty, z toho partnerom s podpísanými KZ na ihličnatú guľatinu 80 výziev s veľmi chabou spätnou väzbou.

Vedenie štátneho podniku si preto pozvalo k osobitnému rokovaniu zástupcov Zväzu spracovateľov dreva SR (ZSD SR), ktoré sa uskutočnilo 19.8.2014.

Na predmetnom rokovaní bola zástupcom ZSD SR odprezentovaná celková situácia s predajom dreva na vnútornom trhu, s postupmi pri spracovaní kalamity, s

Táto doterajšia cesta nebola ľahká a vygenerovala minimálne nasledovné skutočnosti:

- rozhodnutie o zmene obchodnej politiky štátneho podniku LESY SR bolo správne
- nie je jednoduché zosúladiť potreby spracovania kalamity s možnosťami obchodu pri obmedzení manévrovacieho priestoru obchodnej činnosti
- je načase vybudovať si domácu a zahraničnú klientelu spoľahlivých obchodných partnerov, ktorí sú schopní pružne reagovať aj v extrémnych situáciách
- hlavný zdroj tržieb podniku je z predaja drevnej hmoty, preto pre zabezpečenie plynulosti výroby, prevádzky, funkčnosti, odvodových a mzdových povinností, potrieb pre zachovanie trvalo udržateľného rozvoja lesa pri predaji svojich produktov musí podnik vystupovať ako samostatný podnikateľský subjekt pre

Aukcia číslo	OZ	Skupina sortiment.	Drevina	Objem	Nepredané	Predané	Podiel
				m ³	m ³	m ³	%
129	Levice	Revúca	IPV III. A, B, C	500	500	0	0,0%
130	Levice	Revúca	IPV III.D	600	600	0	0,0%
131	Levice	Revúca	ihličnatá vlákna	4 000	4 000	0	0,0%
132	Prievidza	Prievidza	IPV III. A, B, C	500	500	0	0,0%
133	Prievidza	Prievidza	IPV III. D	500	500	0	0,0%
134	Považská Bystrica	Považská Bystrica	IPV III. A, B, C	1 000	0	1 000	100,0%
135	Žilina	Žilina	IPV III. D	500	0	500	100,0%
136	Čadca	Čadca	IPV III. A, B, C	2 000	2 000	0	0,0%
137	Námestovo	Námestovo	IPV III. A, B, C	2 800	2 700	100	3,6%
138	Námestovo	Námestovo	ihličnatá vlákna	1 800	1 100	700	38,9%
139	Námestovo	Námestovo	IPV III. D	1 000	1 000	0	0,0%
140	Lipt. Hrádok	Lipt. Hrádok	ihličnatá vlákna	1 450	0	1 450	100,0%
141	Lipt. Hrádok	Lipt. Hrádok	IPV III. A, B, C	2 000	1 500	500	25,0%
142	Lipt. Hrádok	Lipt. Hrádok	IPV III. D	900	0	900	100,0%
143	Beňuš	Beňuš	IPV III. A, B, C	900	900	0	0,0%
144	Čierny Balog	Čierny Balog	ihličnatá vlákna	4 400	0	4 400	100,0%
145	Žarnovica	Žarnovica	IPV III. A, B, C	600	0	600	100,0%
146	Žarnovica	Žarnovica	IPV III. D	300	300	0	0,0%
147	Kriváň	Kriváň	ihličnatá vlákna	200	0	200	100,0%
148	Revúca	Revúca	IPV III. A, B, C	1 500	1 500	0	0,0%
149	Revúca	Revúca	IPV III. D	600	600	0	0,0%
150	Revúca	Revúca	ihličnatá vlákna	1 500	1 200	300	20,0%
151	Rožňava	Rožňava	ihličnatá vlákna	3 800	3 800	0	0,0%
152	Rožňava	Rožňava	IPV III.D	500	500	0	0,0%
153	Rožňava	Rožňava	IPV III. A,B,C	900	900	0	0,0%
154	Vranov nad/T	Revúca	IPV III. D	200	200	0	0,0%
155	Topoľčianky	Topoľčianky	IPV III.D	1 000	500	500	50,0%
156	Žarnovica	Žarnovica	LPV III.D	1 000	1 000	0	0,0%
157	Kriváň	Kriváň	LPV III.D	1 500	1 500	0	0,0%
158	Kriváň	Kriváň	LPV III. D	50	0	50	100,0%
159	Rimavská Sobota	Rimavská Sobota	LPV III. D	1 500	1 500	0	0,0%
160	Trenčín	Rimavská Sobota	LPV III. D	1 000	1 000	0	0,0%
161	Revúca	Revúca	LPV III. D	1 000	1 000	0	0,0%
				42 000	30 800	11 200	26,7%

Situácia v predaji dreva v druhom kole EAD sa zopakovala. Úspešnosť predaja bola dosiahnutá len na 26,7 % z ponúkaného objemu.

Nezáujem tuzemských zákazníkov o ponúkané drevo a prehľbujúci sa deficit v dodávkach dreva u väčšiny zmluvných partnerov naďalej pokračoval. Naši zmluvní odberatelia evidentne využili ponuku na trhu ľahko dostupných objemov drevnej hmoty po kalamite Žofia za zvýhodnených cenových podmienok od iných lesníckych subjektov.

narastajúcim stavom zásob, ktorý je zapríčinený predovšetkým nezáujmom zákazníkov plniť zmluvné objemy a s úvahami ako aj o možnostiach realizácie prebytku dreva na trhu v rámci EÚ.

ZSD SR vo svojom stanovisku vyslovili nesúhlas s akýmkoľvek predajom dreva mimo územia SR.

Tak to je celá genéza vývoja obchodu a obchodných vzťahov od začiatku roku 2014. V extrémnych situáciách sa však pozná charakter a spoľahlivosť obchodného partnera.

zabezpečenie optimálneho vyváženého stavu týchto činností

A ako to bude ďalej v obchode s drevom?

Využijeme všetky možnosti predaja drevnej hmoty s cieľom zabezpečenia maximálnych tržieb podniku. Je to úloha pre nás pre všetkých výrobcu počnúc a expedičiou končiac.

Miroslav Leľák
obchodný riaditeľ

Na Agrokomplexe sa podnik LESY SR nestratil

Aj tohoročná najväčšia poľnohospodárska výstava na Slovensku – Agrokomplex Nitra nezostala bez účasti podniku LESY SR. Hoci v tomto roku chýbali kone z OZ Revúca, dobré meno a propagáciu štátnych lesov zabezpečili už tradične OZ Topoľčianky predajom zveriny a OZ Semenoles predajnou expozíciou okrasných drevín a tiež realizáciou veľkej časti expozície pavilónu F.

Po vlnajšom ocenení sa kone z chovu OZ Revúca v tomto roku na výstave neprezentovali. Podľa riaditeľa OZ Jozefa Bystrianského sa opäť zúčastnia na výstave pravdepodobne v budúcom roku.

Ocenenie Zlatý kosák 2014 na Agrokomplexe v Nitre už po štvrtý krát pre OZ Semenoles

Tak ako každý rok, aj tohto roku sa v dňoch 21. – 24. augusta 2014 konal v Nitre najväčší poľnohospodársky veľtrh na Slovensku Agrokomplex 2014. Je potešujúce, že sa v Nitre nestratili ani LESY Slovenskej republiky, štátny podnik. Jedným z vrcholov veľtrhu je vyhodnotenie súťaže exponátov Medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy, titul Zlatý kosák. Tento rok ho z rúk ministra pôdohospodárstva prevzal Samuel Kozánek z OZ Semenoles Liptovský Hrádok. Komisia ocenila činnosť OZ Semenoles a strediska genofondu a okrasných drevín Jochy pri zakladaní semenných sadov na zachovanie genofondu pôvodných drevín. V expozícii OZ Semenoles bol semenný sad odprezentovaný výsadbou odrastených vrúbľovancov



OZ Semenoles od roku 2007.

OZ Semenoles reprezentoval aj dvoma predajnými stánkami a predovšetkým realizáciou veľkej expozície v pavilóne „F“ s názvom „Objavenie rozprávkového vidieka“. Možnosť realizovať expozíciu vidieka v pavilóne „F“ OZ Semenoles získal na základe predloženia najnižšej cenovej ponuky vo verejnom obstarávaní, ktoré predchádzalo samotnej realizácii. Táto ex-

kom; detské ihrisko; malú farmu; vínnu pivničku s vinohradom; posed (pozorovateľňu); ochrannú expozíciu s ukážkou smrekovej kalamity, feromónových lapačov, v súčasnosti najvýznamnejšieho škodlivého hmyzu v lesníctve lykožrútov a živých tvrdoňov, užitočného hmyzu v lesníctve, ukážkou voskovaných sadeníc ako modernej metódy ochrany lesa proti tvrdoňovi spolu s ďalšími podrobnými informáciami o ochrane lesa. Najťažšou však bola realizácia expozície, ktorá reprezentovala Slovenský raj s trojmetrovým vodopádom, kde bolo použitých 50 ton skál a 15 ton ornice. Pod vodopádom bolo 3,5 m vývarisko, ktoré postupne prechádzalo do 10 m dlhého a 3,5 m širokého jazierka so živými pstruhmi. Realizácia celej expozície pracovníkmi strediska genofondu a okrasných drevín Jochy trvala 9 dní vrátane doplnenia všetkých ostatných expozícií trávnikom, štiepkou, skalami, obložením dlažbou, stromami a smerovníkmi zo samorastov. Najhektickejšie boli posledné dva dni pred výstavou, kedy 20 ľudí kladlo trávniky a sadili dreviny tak, aby počas celej výstavy boli svieže a zelené.

Sme presvedčení, že nielen ziskom ocenenia Zlatý kosák, ale aj realizáciou expozície v pavilóne „F“, ktorá mala mimoriadne pozitívnu odozvu, sa OZ Semenoles Liptovský Hrádok podarilo priblížiť laickej verejnosti nielen slovenský vidiek, ale aj slovenské lesníctvo a tak úspešne reprezentovať LESY Slovenskej republiky, štátny podnik na najvýznamnejšom podujatí takéhoto charakteru na Slovensku.

Miroslav Ondruš
hlavný manažér výroby OZ Semenoles



smrekovca opadavého na ploche 10 x 8 m v sponě 1 x 1 m. Medzi vrúbľovancami bol položený trávnik a okolo vrúbľovancov bola zamulčovaná štiepka. K semenému sadu bola doložená dokumentácia podľa platnej legislatívy od uznávacích listov, oznámenia o zbere až po inventúru vrúbľov a prijatých vrúbľovancov. Ku všetkému bol doložený komentár doplnený Ing. Suškovou, zo združenia lesných škólkárov SR a Ing. Bednárovou zo Semennárskej kontroly NLC Zvolen. Treba podotknúť, že ide už o štvrtý Zlatý kosák pre

pozícia zahrňala vodný mlyn s okolím, oploštením a mletím obilja; zeleninový, sadový a bylinkový expozíciu; expozíciu lesa so zvieratami a studničkou; žrdovú ohradu so živými ovcami a trávni-

Na Agrokomplexe sme bližšie k zákazníkovi...

Aj tento rok sa zúčastnil OZ Topoľčianky s produkciou mrazenej zveriny na „Predaji z dvora“, sprievodného podujatia poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex v Nitre.

V Zariadení na spracovanie diviny ročne vykúpime viac ako 100 ton raticovej zveri, ulovenej v poľovných revíroch takmer celého Slovenska. Napriek tomu, že už od roku 2003 máme aj povolenie na vývoz výrobkov do členských štátov EÚ, predaj ročnú produkciu nie je jednoduché. Každá sezóna nesie v sebe určitú zvláštnosť, raz je záujem o drahšie sortimenty – sviečkové a chrbty, inokedy lacnejšie sortimenty – mäso na guláš, v jednu sezónu je záujem o diviacie výrobky, potom nie záujem o diviacie výrobky...

Aby sme predchádzali výkyvom trhu, snažíme sa udržať si, čo najširšiu škálu odberateľov. Z toho dôvodu je naša obchodná politika, založená na veľkoobchodnom aj maloobchodnom predaji.

Prvú kategóriu, veľkoobchod, tvoria podnikateľské subjekty s ročným zmluvným odberom od 500 kg až do 4 ton. Väčšina z nich si odoberá tovar priamo u nás na sklade, prípadne vozíme my vlastným

autom s mraziacou nadstavbou tovar až na sklad odberateľa.

Druhú kategóriu, maloobchod, tvoria zákazníci, ktorí si môžu mrazené výrobky z diviny zakúpiť priamo v našej predajni v Topoľčiankach. Predajňa je otvorená každý piatok v mesiacoch február až september a v mesiacoch hlavnej poľovnej sezóny od októbra až do januára, v každý pracovný deň.

Napriek tomu, že sa dokážeme venovať každému zákazníkovi, stretávame sa s otázkou: „... a kde by sme si mohli kúpiť Vašu divinu? „

Aj preto niekoľkokrát do roka absolujeme predaj na akciách nazývaných Farmárske trhy resp. Predaj z dvora. Medzi tieto akcie patrí účasť na Veľkonočných alebo Predvianočných trhoch najmä v Bratislave, ale aj účasť na výstave Agrokomplex v Nitre.

Zúčastňujeme sa ich, aby sme boli bližšie k zákazníkovi, aby sme im vysvetlili, že sme slovenský prvovýrobca z Topoľčianok, akú divinu ponúkame, z ktorej je dobrý steak a z ktorej guláš. Sme radi, keď sa zákazník po nejakom čase zastaví priamo v našej predajni, alebo ak zanechá



svoju vizitku a dohodneme si stretnutie pri kúpnej zmluve.

*Milan Polák,
vedúci ekonomicko - obchodného úseku
OZ Topoľčianky*

Lesníci a vojna

Nielen tohtoročné 70. výročie Slovenského národného povstania budú pripomínať dve tabule venovanej problematike LESNÍKOV a VOJNY v Lesníckom skanzene v Čiernom Balogu. Počas ich slávnostného odhalenia ukázala príroda,

vojen sme si uctili pri hrobe dnes už nie neznámej partizánky v lesníckom skanzene...

Lesnícky skanzen, lesnícke múzeum v prírode, sám o sebe dýcha históriou. Pri príležitosti blížiacich sa osláv 70. výročia SNP sa stretla hŕstka ľudí v srdci Vydrovskej doliny. Samotné počasie navodilo pochmúrnú atmosféru akoby tušilo, akej problematike sú venované tabule, ktorých slávnostnému odhaleniu malo dôjsť. Ani chladný vietor a neutichajúci dážď neodradil škôlkárov z Čierneho Balogu od slávnostného vystúpenia, ktoré si na tento významný deň pripravili. Všetci čo iné ako detská radosť a smiech dokáže aspoň čiastočne narušiť myšlienkové pochody spájajúce sa s pripomínaným obdobím.

Ťažké časy sú skúškou charakteru ľudí danej doby. Preto bol tento slávnostnejší deň venovaný aj spomienkam na Vojtecha Antala s manželkou a manželom Hruškovcom z klenovských lazov, ktorí svojimi skutkami zachránili desiatky životov. Za záchranu židovských občanov im štát Izrael v roku 2009 udelil Vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi. Na plakete je uvedené: „Kto zachránil jeden život, akoby zachránil celý svet“

Zlé časy prinášajú svojich hrdinov na druhej strane aj množstvo obetí. Jedným gestom, ktoré pre ne môžeme dnes



ešte urobiť, je objasnenie ich identity tým, že im vrátíme ich mená a tváre. Súčasťou slávnostného odhalenia tabulí bol aj akt kladenia symbolicej kytice na hrob neznámej partizánky s vedomím, že je položená k nohám Márie Lizoňovej. Identitu a krátky úsek smutného konca jej krátkeho životného príbehu nám v svojom príspevku odhalil Milan Kováčik.

-as-



aká nevyspytateľná môže byť a na konci augusta prekvapila prítomných sychravým počasím a za nehty zachádzajúcou zimou. I takto sa neraz cítili ľudia vyhnaní z vlastných domovom, ukrývajúci sa a bojujúci v slovenských lesoch. V lesoch, v ktorých ich zahynuli stovky a výpovedou o týchto hrôzach sú aj hroby bez mien roztrúsené medzi stromami. Pamiatku obetí

Tohoročná súťaž Drevorubač – Oravský pohár opäť prekvapila

Prvé dva augustové dni sa v prekrásnom amfiteátri na brehu Oravskej priehrady v Námestove konali 21. medzinárodné Majstrovstvá SR v práci s motorovou pilou DREVORUBAČ 2014 – Oravský pohár. Hlavným partnerom bola firma Dolmar, partneri f. Husqvarna, Lesy Slovenskej republiky, š. p., mesto Námestovo a firma Jaroslav Kukuc, ktorí venovali hodnotné ceny. Technicky súťaž zabezpečoval OZ LE-SOV SR, š. p. Námestovo.



Júlia Królik pri výmene reťaze

Tridsaťjeden súťažiacich si zmeralo sily v piatich disciplínach: stínka, rez na presnosť, kombinovaný rez, výmena reťaze a vyvrcholením súťaže a pre divákov najzaujímavejším bolo odvetovanie. To, ako sa už stáva tradíciou, rozhodlo o víťazovi súťaže.

„Ze kterých států přijeli soutěžící?“ – pýtal som sa kamaráta, spoluorganizátora súťaže. Odpoveď ma prekvapila. Znela podobne, ako scénka z filmu Noc na Karlštejně – „Na hrade je žena“. „Prišlo 15 Čechov a Moravákov, ktorých je o päť viac ako Slovákov, dvaja Nemci a štyria Poliaci. Ale Poľsko tentokrát reprezentuje i žena!“ Tak rovnako ako na tom hrade, medzi samými chlapmi – drevorubačmi bola jediná. Po tejto informácii som si predstavil hranatú mužtaku s fúzami pod nosom. Ale opak bol pravdou. Sympatická mladá žena Júlia Królik s peknou postavou a milým úsmevom absolvovala všetky disciplíny rovnako ako chlapi a jej umiestnenie sa pohybovalo okolo 20. priečky. V disciplíne „stínka“ sa dokonca ako najlepšia trafila kmeňom priamo na značku! A keby nepokazila záverečnú disciplínu odvetovanie a nemala najhorší čas, rozhodne by neskončila na predposlednom mieste. Keď na koniec disciplíny vypustila spod prilby prameň hustých tmavých vlasov, spadla mi sánka rovnako ako ostatným chlapom brada a šiel som ju požia-

dat o rozhovor. „Prosím Vás, kto vlastne jste a ve kterém nadlesnictví pracujete v lese?“ – „Pochádzam z malej obce neďaleko Czenstochowej. Otec sa venuje drevárstvu a ja študujem štvrtý rok na lesníckej fakulte v Krakove.“ Ďalšie otázky som nemal.

Žena mala v rozhovore prednosť. Potom som požiadal o rozhovor celkového víťaza – sympatického a podľa vystupovania skromného mladíka z Oravy Marka Lubasa. „Jak jste se vy dostal ke dřevorubectví, a kde pracujete?“ – „Rovnako ako všetci súťažiaci z Oravy – Jaroslav Kukuc, Jaroslav Perveka, Peter Grofčík a Tomáš Kvasničák, a všetci víťazi predchádzajúcich ročníkov Oravského pohára – som absolvoval Strednú odbornou školu lesníckou v Tvrdošíne, kde som dostal výborný základ. Mám maturitu a pridám som k nej ešte obor „odborný lesný hospodár“. V súčasnosti po troch rokoch po maturite pracujem pre Lesy Slovenskej republiky, š. p., Odštepný závod Slovenská Lupča ako operátor lanovky.“

V hľadisku dominovali dve skupiny fanúšikov. Jedna v ružových dresoch s číslom 21 – priaznivci – teda rodina druhého v poradí a minuloročného Tomáša Kvasničáka, druhá skupina fandila tohtoročnému víťazovi Markovi Lubasovi. Veľkú radosť neskrýval hlavne jeho otec. Všetci jeho syn vyhrál v dvoch disciplínach – stínke a výmena reťaze.

Áké sú teda výsledky Oravského pohára? Triumfovali drevorubači z Oravy.

1. Marek Lubas (1628 b.), 2. Tomáš Kvasničák (1627 b.), 3.

Jaroslav Perveka (1622 b.), všetci z Oravy. 4. Jacek Stochialek PL (1616 b.), 5. Peter Grofčík (1616 b.), 6. Jaroslav Kukuc (1593 b.), obaja z Oravy. Prví traja českí súťažiaci - 8. Jiří Anděl (1570 b.), 9. Jindřich Fazekaš (1559 b.), 11. Jiří Kostrunek (1524 b.). Tento rok sa zúčastnil Oravského pohára prvýkrát ako súťažiaci Pavel Češka z Vojenských lesov a statkov š. p., ktorý po niekoľko rokov pôsobil na Drevorubačovi ako rozhodca a organizátor. V súťaži obsadil s 1415 body 23. miesto.

Mimo súťaž pristúpili k tréningom odvetovania v neoficiálnej časti súťaže národov štyria zástupcovia zúčastnených štátov. Zvíťazil slovenský reprezentant Jaroslav Kukuc.



Prví traja súťažiaci - Marek Lubas, Tomáš Kvasničák a Jaroslav Perveka - všetci z Oravy

Svojho otca, predchádzajúceho víťaza Oravského pohára Jiřího Anděla sprevádza teraz už žiak siedmej triedy základnej školy Jan Anděl. Ostatní súťažiaci a pravidelní návštevníci si ho pamätajú ako malého chlapca, ktorý s maketou píly a náležitými hlasovými prejavmi s vervou predvádzal odvetovanie. Teraz si neoficiálne zasúťažil s Jaroslavom Kukucom vo výmene reťaze. Už je veľký ako otec. Dorastajú aj synovia Jaroslava Kukuca a Petra Grofčíka. Možno ich budú tiež nasledovať. Dúfajme, že sa budeme mať na čo tešiť aj v nasledujúcich ročníkoch Drevorubača – Oravského pohára.

Jiří Junek



Finále disciplíny odvetovanie

Pohár generálneho riaditeľa v malom futbale v ohrození

Neutíchajúci dažď, rozmočené ihrisko a blato aj za ušami. Pravdepodobne aj to istým dielom prispelo k tomu, že sa víťazom deviateho ročníka turnaja v malom futbale o pohár generálneho riaditeľa sa prekvapivo stalo hostujúce mužstvo Krošnie z Poľskej republiky. Hoci zlaté medaily a pohár pre víťazov putoval za hranice územia spravovaného štátnym podnikom LESY Slovenskej republiky, pohár generálneho riaditeľa v malom futbale si nakoniec odnieslo mužstvo OZ Rožňava. Futbalový turnaj lesníkov za účasti 23 odštepných závodov, generálneho riaditeľstva a hostí z Poľska sa konal 27. augusta v súkromnom športovom areáli „Športoviská Orlové“ v Považskej Bystrici.

Skupinové zápasy v daždivom počasí rozhodli o družstvách postupujúcich do štvrtfinále. Medzi nimi sa po boku siedmych našich družstiev ocitli aj futbalisti z Krošnie. Do semifinále sa Poliaci prebojovali výhrou nad OZ Smolenice (4:0), kým Rožňava porazila Žarnovicu (3:0). O ďalších dvoch postupujúcich z dvojíc OZ Topoľčianky - GR Banská Bystrica a OZ Beňuš - OZ Revúca po zápasoch so stavmi 0:0, rozhodli priame kopy. V nich si postup do semifinále vystriekli OZ Topoľčianky a OZ Revúca.

Po nerozhodujúcom zápase so stavom 1:1 nakoniec Poliaci na priame kopy vo finále zdolali OZ Rožňava, ktorý sa v posledných rokoch nepretržite objavuje



medzi trojicou oceňovaných závodov, tentokrát na druhej priečke. V súboji o tretie miesto zdolal OZ Revúca svojho súpera OZ Topoľčianky v riadnom čase 3:0 na body. Streda na OZ Považskej Bystrici alebo-

la bohatá len na dažďové kvapky ale nechýbalo ani množstvo gólových situácií, z ktorých v bránkach súperov skončilo 154 premenených šancí z kopačiek 82 hráčov. Najlepším strelcom turnaja bol Martin Árvay z OZ Rožňava so siedmymi gólmi v sieti súpera, za ním Luft z mužstva Krošnie so šiestimi bodmi a po päť strelených gólov pre svoje OZ sa zaslúžili Buchanec (OZ Semenole), Lubomír Árvay (OZ Rožňava), Pačan a Mlej (OZ Revúca). Jediná ženská zástupkyňa - hráčka OZ Prievidza Veronika Láhka to na trávniku v súbojoch vôbec nemala ľahké ale i napriek tomu sa dokázala gólovo presadiť. Tento rok si ocenenie najstarší hráč odniesol vedúci odboru účtovníctva Ján Klinec GR Banská Bystrica.

Tak ako po predchádzajúce roky OZ Považská Bystrica zvládol organizáciu turnaja bez problémov. V daždivom počasí pripravil pre hráčov a hostí prístrešky a zabezpečil občerstvenie, za čo by sme aj touto cestou chceli všetkým zamestnancom a organizátorom poďakovať. No počasie sa, žiaľ, objednať nedá, a tak nám ostáva len dúfať, že jubilejný desiaty ročník tohto športového podujatia bude slnečný.

ŠPORTU ZDAR!!!

Anna Sliacka

LESY Slovenskej republiky už aj na facebooku

Positívna reklama je to, čo potrebuje lesníctvo a náš podnik ako so! Lenže ako poukázať na pozitíva, keď názov nášho podniku je v médiách najčastejšie skloňovaný v spojitosti s dávno zabudnutými kauzami, alebo inými, verejnosťou nepochopenými situáciami. Pozitívnu reklamu si treba poriadne zaplatiť. Takže ak by sme chceli dosiahnuť aspoň neutrálnu mienku o lesníctve v našej krajine, stálo by nás to nemalé peniaze. A zas by to bolo len na úkor niečoho iného.

To, že ešte stále zamestnávame 3500 ľudí, robíme akcie pre verejnosť, investujeme státisíce eur do náučných chodníkov, vyhlasovania významných lesníckych miest, do spravovania ubytovacích zariadení - chát a zámočkov, chovu koní na Muráni a množstvu iných aktivít, ktoré by som tu mohla vypisovať minimálne najbližšiu hodinu až deň, toto nikoho nezaujíma?

Omyl!!! Človek je tvor prirodzene zvedavý, a preto si chce mnohé veci pozrieť na

vlastné oči. Ale ako by aj mohol, keď o nich nevie...

Po dlhších úvahách dostala myšlienka vytvoriť link LESOV Slovenskej republiky na stránke facebook zelenú. A týmto sa otvoril nový priestor pre všetkých lesníkov - aby sme ukázali verejnosti, čo pre nich robíme. Nech vedia, že dávame kubíky dreva na rôzne malé opravy, opravujeme lavičky, podporujeme čo i len malé akcie, dodávame drevo rezbárom... Nech vedia o všetkom pozitívnom, kde sa čo i len

okrajovo mihne slovo lesník, lesníctvo a názov nášho podniku. Ak by sa čokoľvek takéto udialo na vašom OZ, LS, ES, budeme radi ak nás o tom budete informovať na vlastním.rezek@lesy.sk prípadne anna.sliacka@lesy.sk.

A čo všetko môžete na tejto stránke nájsť?

Fotografie a krátke úryvky z rôznych akcií, ktoré organizujeme a na ktorých sa zúčastňujeme, fotoprezentácie kníh, ktorých vydanie sme podporili, tipy na výlety a vikendy, informácie o ubytovacích zariadeniach a možnostiach pozorovania a lovu zveri, tlačové správy, odkazy na podnikový časopis, výročné správy, mnohé ďalšie. Aby by ste mali nápady, ktorými by sa mohol obohatiť obsah stránky, prosím, podelte sa o ne s nami prostredníctvom uvedených mailov. Vopred ďakujeme a tešíme sa na spoluprácu.

Referát internej a externej komunikácie, LESY SR, š.p.

-as-



OZ Levice

viac ako 1/8 plochy Slovenska pod správou jediného závodu

Keď sa povie Levice, väčšine ľudí sa vybaví tridsaťtisícové mesto na juhozápade Slovenska na rozhraní Tekova a Hontu. Pokiaľ však k názvu tohto okresného mesta pridáme dodatok Odštepny závod, bavíme sa už o území s dĺžkou 180 kilometrov, čo je takmer polovica Slovenska. Po zlúčení OZ Levice s OZ Krupina a s veľkou časťou OZ Palárikovo je od začiatku minulého roka tento závod najväčší rozlohou a najvyššie priečky v porovnaní s ostatnými OZ mu patria aj v ďalších ukazovateľoch.

Základné informácie

Katastrálna výmera:	649.909 ha
Výmera obhospodarovateľných lesných pozemkov:	70.374 ha
- štátne:	39.940 ha
- neštátne:	26.981 ha
- nájom:	3.453 ha

Lesnatosť obhospodarovateľných pozemkov	11 %
drevinové zloženie	
- listnaté	96 %
- ihličnaté	4 %
Plánovaná ťažba dreva na r. 2015:	cca 250 tisíc m ³
Priame náklady pestovnej činnosti:	2,0 mil. eur
Počet lesných správ	11 +1 (Revúca)
Počet zamestnancov:	156

Z histórie:

Základom štátnej lesnej pôdy pôvodného levického závodu sú lesy Levického, Čabradského a Bohunického panstva. Korunné lesy Levického hradného panstva prešli z rúk uhorského panovníka Karola Róberta cez viacerých zvereníkov do rúk veľkostatkára Schöelera. Posledným vlastníkom lesov patriacich Čabradskému hradnému panstvu bol kniežací rod bulharského cára Coburga. Bohunické panstvo bolo vykúpené štátom od jeho poslednej vlastníčky Kohnerovej.

Za počiatok štátneho lesníctva v oblasti Levíc môžeme považovať 19. september 1935, keď po odkúpení veľkostatku Bohunice bola do miestneho kaštieľa premiestnená správa štátnych lesov z Piargu - dnešných Štiavnických Baní. Ale história organizovaného lesníctva siaha až do 18. storočia, keď rod Esterházyovcov na spravovanie korunou im zverených lesných majetkov zriadili lesný úrad v Leviciach priamo podriadený správe rodinných majetkov v Kismartone. Po konfiškácii týchto majetkov bola 1. apríla 1947 zriadená Správa štátnych lesov v Leviciach, ktorá bola o rok neskôr premenovaná na Lesný závod Levice.

Južnú časť súčasného územia OZ Levice obhospodaroval do 31.12.2012 OZ Palárikovo.

LZ Palárikovo bol založený 1.1.1958 predchodcom bola Správa lesného hospodárstva Palárikovo, ktorá pôvodne sídlila v Komárne. Za nové sídlo správy v roku 1948 Ing. Aurel Berger vybral kaštieľ Palárikovo. LZ hospodáril na štátnych lesných pozemkoch, ktoré boli pôvodne najmä majetkom šľachty (o. i. Károlyiovcov) a pôvodne cirkevných majetkov (lesný majetok Ostrihomského arcibiskupstva) a štát ich

nadobudol konfiškáciou. K týmto lesným pozemkom pribudli pozemky delimitované na zalesnenie zo strany novovznikajúcich jednotných roľníckych družstiev a štátnych majetkov. V roku 1959 prevzal LZ do správy aj lesy urbárske, spoločenstevné, komposesorátne, mestské a obecné a to na základe zákona SNR č. 2/1958 Sb. LZ Palárikovo bol známy doma i v cudzine najmä vďaka poľovníctvu. LZ spravoval viacero bažantníc (Palárikovo, Bajč) a viacero poľovných revírov (zverník Vojnice, zverník Svodín, poľovný revír Kováčovské kopce...) LZ Palárikovo bol jedným z prvých lesných závodov, kde sa začali organizovať poľovačky pre zahraničnú klientelu...

Geomorfologické podmienky

Odštepny závod Levice zaberá južnú časť Slovenska na rozhraní regiónov Tekova a Hontu. Západnú časť teritória tvoria výbežky Podunajskej nížiny s alúviom Hrona, časť Pohronskej pahorkatiny a Podunajská nížina. Východnú časť tvorí Ipelská pahorkatina a časť Krupinskej planiny. Na severe sa dvíhajú južné svahy Štiavnických vrchov.

Veľká časť pozemkov je situovaná v Podunajskej nížine, čo sa prejavuje výskytom lesa nížinného charakteru. Ide o porasty výmladkového agátu, ceru a duba. V okolí vodných tokov sú pre túto oblasť typické lužné lesy. Lužné lesy či už pôvodne predstavujúce tvrdý luh resp. mäkký luh na mnohých lokalitách premenené na porasty šľachtentých topoľov. Pôdu tvoria postglaciálne naviate špraše, ktoré boli podkladom pre živné pôdy vhodné pre vysokoprodukčné lesy. Na území sú však aj

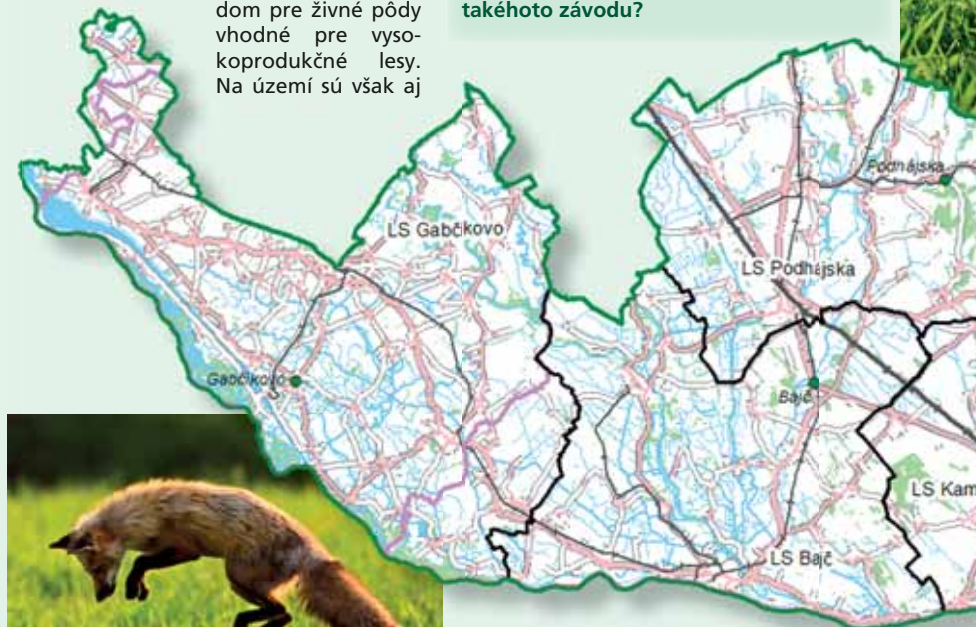
lokality viatych pieskov a niekoľko lokalít so skalnatým podložím (Kováčovské kopce). Lužné lesy na stanovištiach s vysokou hladinou spodnej vody a záplavovými cyklami sú typické glejovými pôdami.

Najnižší bod OZ je Dunaj pri Chľabe - 101 m n.m. a naopak, najvyšším je vrch Sitno 1009 m n.m.



Aké sú problémy s riadením takto rozlohou a úlohami rozsiahleho závodu sme sa rozpravali s jeho riaditeľom Ing. Ottom Uhrinom.

OZ Levice je jednoznačne najväčším závodom podniku LESY SR. Na optimálnu veľkosť závodov sú rôzne názory. Aké sú po dvoch rokoch vaše skúsenosti s riadením takéhoto závodu?



V súčasných podmienkach je obhospodarovať a riadiť závod takéhoto rozsahu reálne. Počet 11 správ je zvládnuteľný, no musia ich riadiť schopní ľudia. Pokiaľ na kľúčových miestach sú ľudia, ktorí vedú a chcú robiť pre firmu, potom nie je problém.

Reálne režijné náklady na ústredia závodov sú približne 600.000 eur ročne.

Zrušením dvoch OZ došlo reálne k šetreniu cca 1,2 mil., ktoré je možné investovať do pestovnej činnosti a údržby. Vzhľadom na malú lesnatosť a veľké teritórium, nepovažujem za vhodné vytvárať veľké správy. Priemerná výmera našich LS je 59 tisíc ha, najväčšia LS má 115 tisíc ha.

Veľké teritórium je náročné na organizáciu práce a kontrolnú činnosť.

Katastrálna výmera popri objeme výroby by mala mať väčšiu váhu pri určovaní potreby počtu zamestnancov. Výmeru obhospodarovaného lesa zaraďujem až na tretie miesto.

Aké je drevinové zloženie na územiach v pôsobnosti OZ?

Keď vychádzame z ťažby v roku 2013, prevláda topol v zastúpení 24 %, za ním nasleduje dub s 18 %, cer s podielom 17 %, buk s podielom 11 %, agát s podielom 11 % a hrab s podielom 10 % na celkovej ťažbe. Zaujímavosťou tohto závodu je fakt, že v minulom roku sme ťažili 39 rôznych druhov drevín a celkovo evidujeme na území OZ 61 z celkovo 78 druhov drevín podľa číselníka WEBLESU. Máme pravdepodobne najväčší počet druhov drevín zo všetkých OZ.

Je výhoda mať takýto široký záber druhov drevín?

Dá sa povedať že áno. Navyše žiadna drevina u nás výrazne neprevláda, tak-

že nie je zásadný problém, keď dočasne poklesne o niektorú drevinu záujem odberateľov. Horšie je to s kvalitou hmoty. OZ Levice je vlákninový závod. Približne dve tretiny hmoty dodávame na chemické spracovanie a palivo. Na druhú stranu nám to umožňuje dodávať 85 percent dreva z odvozných miest, čo má výrazný pozitívny vplyv na znižovanie nákladov a tým aj na zisk.

Na sklad dávame iba 30.000 m³ z 250.000 m³ ťažby. Na celý OZ Levice zostal jeden expedičný sklad v Hontianskych Nemciach.

Nevplyva ale takýto rozsah dodávok z odvozných miest na kvalitu manipulácie?

Kvalitnejšia hmota, ktorú máme najmä v Štiavnických vrchoch gravituje na ES. Úspora na odvoze dreva je v každom prípade výrazne vyššia, ako možná strata z manipulácie. Je to však úloha lesníkov, aby ťažbové čaty kontrolovali a usmerňovali. Tí sú motivovaní cez fond odmiern na zabezpečenie čo najvyššej výťažky guľatiny.

Dodávky guľatiny z OM sú kontrolované určenými pracovníkmi ústredia OZ.

OZ Levice pôsobí na území, kde prevládajú roviny, máte aj lanovkové terény?

Niekoľko takýchto úsekov by sa našlo, snažíme sa však, pokiaľ je to možné, nahradiť lanovky inými technológiami, ktoré sú vždy lacnejšie. Lokality, kde sa v niektorých prípadoch ťažba lanovkami nevyhne, sú paradoxne na Dunajských ramenách, kde topoľové drevo lanovkami ťaháme z ostrovov na breh.



Aký je rozsah úloh v pestovnej činnosti?

Patríme k najväčším závodom v pestovnej činnosti s objemom dva milióny eur, čo je približne desať percent výkonov podniku. Pred zlúčením OZ Levice s Palárikovom OZ Levice stačilo na pestovnú činnosť približne 700.000 €. V súčasnosti riešime holiny v topolinách, kde boli resty z minulosti.

Súčasný objem obnovy je stabilizovaný v rozsahu 800 ha z toho umelej 400 ha.

Ako sa vyrovnávate s obmedzeniami vyplývajúcimi z chránených území?

Vychádzame v rámci možností štandardne. Dokonca sme dostali 40.000 € náhrady za škody spôsobené bobrom. Viac ako problémy s obmedzením hospodárenia z titulu ochrany prírody nás trápia škody spôsobené zverou. Zver je výrazne premožená, spôsobuje škody v porastoch a výrazne predražuje pestovnú činnosť. Predlžuje sa doba zabezpečenia porastov a čoraz častejšie je nutné robiť oplotená. Pokiaľ OZ Levice niečo trápí v súvislosti s ochranou prírody, je to premoženie zveri a to od Dunaja cez Sitno až po Lučenec.

Prevádzkujeme tri bažantnice a dve zvernice. Revíry nemáme a škody zverou znášame. Hoci sa bez problémov povoľuje mimoriadny odstrel, sú to iba kozmetické zmeny. Reálne by bolo potrebné loviť dvojnásobok a v niektorých prípadoch možno až trojnásobok zveri, aby sa jej stavy dostali do optima.

Aké sú vaše najväčšie investície?

Každý rok vybudujeme okolo päť kilometrov ciest, no asi najviditeľnejšou investíciou v posledných rokoch bola oprava budovy OZ v minulom roku a končiaca rekonštrukcia parku pri kaštieli v Palárikove vrátane opravy drevenej vodárenskej veže. Tento projekt sa končí 25. septembra záverečnou konferenciou. Zrekonštruovaný park má slúžiť verejnosti, bolo by možno vhodné uvažovať aj o čiastočnom sprístupnení palárikovského kaštiela. Možno raz do týždňa za nejaký poplatok.

Rekonštrukcia parku v Palárikove podobne ako projekt prirodzené lesy v Štiavnických vrchoch a Krupinskej planine, sú projekty hradené čiastočne z fondov EÚ v rámci cezhraničnej spolupráce, máte aj ďalšie podobné projekty?

V súčasnosti nie. No rozpracovaných máme viacero nápadov. Najbližšie by sme chceli získať peniaze na revitalizačné opatrenia podunajských porastov, kde máme aj podporu našich maďarských kolegov. Ďalším projektom by mohla byť napríklad rekonštrukcia bývalých skladov na OZ Levice či revitalizácia zvernice na Žuhračke. Dúfame, že sa podarí v nasledujúcich rokoch postupne väčšinu z plánovaných akcií zrealizovať.

OZ Levice má veľkú tradíciu v práci s verejnosťou...

Je to pravda. OZ začal s Dňom detí na Počúvadle dávno pred tým, ako sa to začalo nazývať Lesná pedagogika. Priamo v areáli závodu v Leviciach by sme chceli premeniť naše bývalé sklady na učebňu lesnej pedagogiky. Levice sú najväčší okres a priamo v Leviciach je sedem základných škôl.

Dakujem za rozhovor

Vlastimil Rezek

Turistické zaujímavosti

Kaštieľ Palárikovo

Kaštieľ dal postaviť okolo roku 1730 Alexander Károlyi. Je to jednoposchodová kúria s pôdorysom v tvare písmena U. V priečelí kaštieľa je erb rodu Károlyiovcov. Objekt mal pôvodne 90 izieb zariadených vzácnym nábytkom a obrazmi od svetoznámych maliarov, vyzdobené sály, jedáleň, herne a iné miestnosti. Kaštieľ slúžil ako poľovnícky zámok pre grófsku rodinu. V roku 1866, za grófa Alojza Károlyiho, bol prestavaný podľa návrhu jedného z popredných architektov neorenesančného slohu Mikuláša Ybla, ktorý sa snažil formou aj obsahom napodobniť antické starogrécke a starorímske umelecké vzory. V 18. storočí bol pri objekte vybudovaný anglický park s celkovou výmerou 52 hektárov. Od roku 1947 patrí kaštieľ štátnemu podniku LESY SR a dnes slúži ako účelové zariadenie hotelového typu.

Sitno

Sitno (1009,2 m n. m.) je najvyšší vrch pohoria Štiavnické vrchy, kolíska európskej turistiky. Steny z andezitu obklopujú z troch strán vrchol, na ktorom je rozhľadňa a Vysielacia Sitno.



Sitno predstavuje výraznú krajinnú dominantu. Z jeho vrcholu je široký kruhový výhľad. Je vrchom opradeným mnohými bájami a povestami - najznámejšia je o Sitnianskych rytieroch žijúcich v masíve Sitna, pripravených pomôcť národu, keď mu bude najhoršie.

Hrad Čabrad

Čabrad je zrúcanina hradu nachádzajúca sa pri obci Čabradský Vrbovok uprostred Krupinskej vrchoviny na kopci nad údolím Litavy. Pôvodne sa tento hrad nazýval Litava.

Postavený bol v 13. storočí a prvá písomná zmienka je z roku 1276. Patrí do skupiny stredoslovenských hradov, ktorých účelom bola ochrana ciest vedúcich k banským mestám. V druhej polovici 16.



storočia bol dôležitou protitureckou pevnosťou a Turci sa ho niekoľkokrát márne snažili dobyť. Jeho stredoveké jadro sa skladalo z ústrednej veže chránenej štyrmi baštami a z hradného paláca, ktorý stál nad dobre kontrolovaným zalomeným vstupom do horného nádvorja. V polovici 15. storočia bol hrad na krátku dobu aj sídlom Jiskrových vojsk. Roku 1511 sa stal majetkom ostrihomského arcibiskupa T. Bakócza, ktorý ho dal okolo roku 1520 upraviť a prestavať. S opevňovacími prácami a s rozširovaním obytných priestorov sa pokračovalo aj v druhej polovici 16. storočia, a to hlavne na predhradí. Hrad bol v tej dobe vo vlastníctve Pálffyovcov a po nich ho dostal do vlastníctva vojenský veliteľ Ján Krušič, pôvodom z Chorvátska. Roku 1622 získal hrad do držby ďalší vojenský veliteľ P. Kohári. Posledné prestavby v 17. storočí premenili vnútorný hrad na pohodlné panské sídlo. Keď sa v 18. storočí Koháριοvci presťahovali do novopostaveného honosného domu vo Svätom Antone, význam hradu rýchlo upadal. Úpadok bol urýchlený tým, že ho i sami majitelia roku 1812 nechali podpáliť, aby tým zabránili obsadeniu hradu lúpežnými rytiermi. Súčasťou hradu je aj sýpka, dostavaná do areálu hradu v 19. storočí. Na posledných kresbách z 19. storočia ju vidno ešte ako funkčnú budovu, dnes už je tak ako hrad v ruinách.

Žuhračka

Nachádza sa v severnej časti okresu Levice v Štiavnických vrchoch. Táto romantická chata bola postavená pre grófa Schöllera koncom I. svetovej vojny a slúžila ako lovecký zámoček.



Náučný chodník Dunajské luhy

Bol otvorený 12. októbra 2005 v Gabčíkove, v časti Ašáš. Náučný chodník Dunajskými luhmi je oproti ostatným špecifický tým, že je spojený s plavbou po ramenných sústavách Dunaja. Jednou z tém, ktorým sa venuje je aj vplyv vodného diela Gabčíkovo na les a lesné ekosystémy. O existencii chodníka, ako aj o pláne plavby sa návštevník dozvie z informačnej tabule, ktorá sa nachádza na hrádzi VD Gabčíkovo. Odtiaľ vedie cca 1,5 km asfaltová cesta do prístaviska, kde sa samotný „chodník“ začína. Náučný chodník bol vybudovaný na území ramenných sústav Dunaja, medzi pôvodným, prírodou vytvoreným korytom rieky Dunaj a ochrannou protipovodňovou hrádzou, v objatí jedinečných dunajských lužných lesov. Z geologického hľadiska sa nachádza na území Podunajskej nížiny v nadmorskej výške 125 m n. m. Jeho trasa je dlhá približne 1300 metrov a má štyri stanovišťa.

Skalné obydlia Brhlovce

V obci sa nachádza jedinečný komplex jaskynných obydlií vytesaných do tufo zo 17.-18. storočia. Boli obývané v čase tureckých nájzdov. Potom slúžili ako sklady a pivnice. Jeden objekt je upravený na muzeálnu expozíciu ľudového bývania, ktorá je súčasťou Tekovského múzea. Skalné obydlie, usadlosť č. 142 obdržala medzinárodné ocenenie za záchranu a reštauráciu architektonickej pamiatky Európa Nostra 1993.



Brhlovčania do usadenín vyrúbali obytné priestory. Kameň bol vhodným materiálom nielen na vytvorenie originálnych obydlií, ale poskytoval i zdroj obživy. V 19. storočí sa stalo kamenárstvo najdôležitejšou formou existencie tunajších ľudí, ktorí sa techniku ťažby a opracovania kameňa naučili od talianskych staviteľov miestneho kaštieľa.

Počúvadlo

Vodná nádrž Počúvadlo bola postavená v roku 1775 podľa projektu Jozefa Karola Hella. Pozostáva z piatich hrádzí, čo je určitou raritou. Má najrozsiahlejší systém zberných jarkov. Tatársky jark 4080 metrov, Dolný Počúvadelský jark 1700 metrov, Horný Počúvadelský jark 3080 metrov, Sitniansky jark 4630 metrov a Počúvadelský jark 1247 metrov. Vodná nádrž bola vybudovaná pre potreby banských a úpravňických zariadení.

V súčasnej dobe slúži na rekreačné účely. Pri jazere Počúvadlo LESY SR zriadili Lesnícky náučný chodník s rovnakým názvom o dĺžke 2,5 km s ôsmimi zastávkami.



Náučný chodník Počúvadlo

Uhlíři, co se děje v milíři? alebo

Uhlarske náradie zo zbierok Lesníckeho a drevárskeho múzea

Uhlárstvo bolo na území Slovenska po dlhé storočia jedným z najdôležitejších lesných remesiel. Jeho vznik a existencia bola podmienená baníctvom a hutníctvom, najmä v súvislosti výrobou kovov – bez dreveného uhlia by nebolo možné taviť rudy, pretože s iným dostupným palivom sa nedala dosiahnuť požadovaná teplota.



Časť kolekcie uhlarskeho náradia zo zbierok Lesníckeho a drevárskeho múzea.

Prvé zmienky o drevenom uhli sa vyskytujú práve v súvislosti s jeho použitím pri spracovaní kovov, až neskôr sa objavujú záznamy aj o jeho výrobe. Dá sa predpokladať, že špecializácia na uhlarsku profesiu sa vyvinula postupne, spolu so vznikom iných profesií v rámci celého pro-

cesu získavania a spracovania rúd a výroby kovov. Najstaršie zmienky o uhlároch z nášho územia pochádzajú z konca 13. a



Uhlári pripravení na vyhasenie miliera.

začiatku 14. storočia, neskôr sa uhlárom venujú aj panovnícke výnosy: napr. nariadenie Ferdinanda I. z roku 1546, alebo Maximiliánov lesný poriadok z roku 1565.

Výroba dreveného uhlia bola namáhavá a nebezpečná práca, ktorá sa samozrejme nezaobišla bez potrebného pracovného náradia. Uhlári v podstate nepoužívali žiadne špecializované náčinie viazané iba na svoju profesiu. Na prípravu dreva do miliera sa používalo bežné drevorubačské náradie: rôzne druhy sekier vrátane štiepacích, píly, sapiny, štipáky a podobne. K doprave dreva na uhliská sa využívala voda (voľné plavenie), šmyky a žlabky, ťažné zvieratá, sane alebo manuálna ľudská sila. Pri stavbe miliera sa plocha pod ním (štieta) upravovala lopatami, motykami a krompáčmi, na prinášanie materiálu na jeho prikrytie (šúplaty, čečina, lístie, mach, zemina a popol) sa používali rôzne koše.

Milier sa zapaloval pomocou zápalnej hlavice, na Slovensku prevažne zospodu (iné typy milierov sa zapalovali napr. zvrchu). Pri horení sa mília postupne prepichovala železným kolíkom (alebo násadou lopaty), aby vzniknutými otvormi (dymníkmi) mohol unikáť dym a vodná para. Horením milier sadal, kryciu vrstvu bolo treba neustále kontrolovať a opravovať. Ak bolo treba vyliezť na horiaci milier, používali sa drevené schody s vytesanými alebo pribitými stupňami. Po dohorení sa milier opatrne rozobral, pričom sa vzniknuté drevené uhlie po častiach vyberalo hákmi, pohrabákmi, hrabľami a vidlami. Neustále sa muselo dávať pozor aby uhlie nezačalo horieť, uhlár preto musel mať vždy pripravené nádoby s vodou na zaliatie tlejúcich uhlíkov. Po úplnom vychladnutí sa veľké kusy uhlia puckami a kyjaňami rozbili na menšie a naložili do vriec.

Zo spomenutých nástrojov sa v zbierkach Lesníckeho a drevárskeho múzea na-

chádza trojica drevených hrabľí a lopát, používaných na úpravu štíety, na hrabanie krycieho materiálu a jeho hádzanie na milier, ako aj na hrabanie a triedenie hotového uhlia – až po jeho čiastočnom alebo úplnom vychladnutí, keďže sú kompletne vyrobené z dreva. Ďalej sa v našich zbierkach nachádzajú pucky vyrobené z hrčí, slúžiace na rozbíjanie väčších kusov uhlia, jeden veľký kôš (filfas) na nosenie vychladnutého uhlia a krycieho materiálu miliera

(prípadne aj odpadového dreva z ťažby do milierov – košíkovanie) a drevená kupa na hasenie. V zbierkach máme aj nepoužitú zápalnú hlavicu vyrobenú zo slamy a prútia. Kolekciu dopĺňajú háky (ktoré sa používali ako pri plavení dreva, tak i pri vyberaní uhlia z milierov), sekery a ďalšie drevorubačské náradie.



Rozoberanie dohoreného miliera a vyhrabávanie dreveného uhlia. (Správa ŠL Staré Hory, 1. polovica 20. storočia)

Aj keď bola výroba dreveného uhlia po celé storočia spojená s našimi lesmi, do dnešných dní neprežila: drevené uhlie v hutníckej výrobe nahradilo minerálne uhlie a koks, drevnú surovinu využívame účelnejšie a prípadne iné produkty zuhoľňovania dreva (kyselina octová, drevný lieh, decht, atď.) nám dodáva chemický priemysel. Po uhlároch nám tak ostali iba početné miestne názvy rozptýlené po celom Slovensku, dobové kresby a fotografie a náradie, ktoré používali pri práci – dôkazy ich niekdajšej existencie.

Marek Vanga
Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen



Zapalovanie miliera zospodu. (LS Brod, hájenka pod Vtáčnikom, 1942)

Majstrovstvá Európy v kombinovanej streľbe

VII. Majstrovstvá Európy v kombinovanej streľbe sa tohto roku uskutočnili v termíne 4. – 6.7.2014 na severe kontinentu – vo Fínskej republike. Súťaž sa konala pod záštitou F.I.T.A.S.C. (Federation Internationale de Tier Aux Sportives de Chasse), v streleckom areáli Mäntsälän Ampumaurheilukeskus, Hirvihaara, asi 60 km severne od Helsínk. Reprezentáciu SVK tvorili štyria zamestnanci štátneho podniku LESY Slovenskej republiky: Peter Krchňavý, Juraj Kelecsényi, Stanislav Krázel (OZ Levice) a Anton Molnár (OZ Topoľčianky). Družstvo doplnili dvaja členovia SPK - Viliam Kocsis z Komárna a Peter Babic z Rimavskej Soboty. V súťaži jednotlivcov sa za LESY SR š.p. zúčastnil Milan Pápeš z OZLT Banská Bystrica.

Nominácia na ME 2014 vzišla z dvoch najlepších členov družstva z minulého roka. Ďalší štyria sa prebojovali na základe výsledkov trojkolovej kvalifikácie. Na podnet strelcov sa nominácia SR na rok 2015 uskutočnila výhradne na základe viackolovej kvalifikácie, nakoľko pôvodný postupový kľúč nemal pozitívny vplyv na súdržnosť a výsledky tímu, a nie vždy odzrkadľoval aktuálnu formu strelcov.

Kombinovaná streľba: pojem „kombinovaná“ vychádza zo skutočnosti, že sa strieľa v guľových i brokových disciplínach. **Brokové disciplíny** pozostávajú z dvoch položiek po 25 terčov na „poľovníckom trape“ (poľovnícky postoj so zamierením až po objavení sa terča) a z dvoch položiek po 25 terčov na strelišti „compact sporting parcour“. Bodová hodnota terča je 4 b., za 100 trafených terčov je maximum 400 b. **Guľové disciplíny** sa strieľajú v dvoch sériách po 20 rán z guľovnice. V jednej zo sérií sa strieľa na štyri pevné terče po päť rán (srnec, líška, kamzík, diviak) v rôznych polohách na vzdialenosť 100 m. V druhej sérii detto len s tým rozdielom, že po troch pevných terčoch na-

sleduje diviak bežiaci v prieseku širokom 10 m vo vzdialenosti 50 m. Tu sa dá získať 400 b. Maximum v kombinácii je teda 800 b. Celkove sa vyhodnocuje súťaž jednotlivcov a národných tímov. Jednotlivci sa hodnotia aj v kategóriách Junior, Ladies, Veteran a Open. Hodnotia sa zvlášť brokové disciplíny, guľa, a potom spolu kombinácia.

Príprava prebiehala v podstate permanentne po celý rok na rôznych súťažiach v SR i v okolitých krajinách. Zároveň sa každý pripravuje individuálne. Limitujúcim

V deň odletu 1.7. sme sa individuálne premiestnili z miesta svojho bydliska na letisko – Liszt Ferenc Terminál 2B, Budapešť, kde sme sa stretli o 9 hodine a začali sme vybavovať batožinu. Zbrane a guľové strelivo museli byť uložené v predpisových uzamykateľných kufríkoch. Absolvovali sme špeciálnu podrobnú fyzickú kontrolu s porovnaním na Európske zbrojné pasy. Odleteli sme o 11:40 lietadlom spoločnosti Finnair. V Helsínkách na letisku Vantaa v tamojšom časovom pásme (+ 1 hod.) sme pristáli o 15:00. Privítalo nás



Nástup a zahájenie ME

faktorom objemu a kvality tréningu sú náklady pre tento šport naozaj vysoké. Pred Fínskom sme spoločne trénovali tri dni.

Priebeh cesty do Fínska: Museli sme sa rozhodnúť čo najskôr, či poletíme, pretože cena leteniek každým dňom stúpala, alebo použijeme autá a trajekt. Po cestovaní autami (predvlani) do Tallinu, rozhodla sa výprava cestovať letecky.

sychravé a veterné počasie. Po prebratí batožiny a zbraní, sa nám s menšími problémami podarilo vyhľadať kanceláriu a parkovisko spoločnosti Avis, kde sme už mali zaboškované dve vozidlá Škoda Octavia. To sme však netušili, že obe sú s automatickou prevodovkou. Nuž spočiatku nám nebolo všetko jedno. Neznáme mesto, krajina, zlé počasie, automat. Do hotela Gustavelund v meste Tuusula sme dorazili o 18 hod. miestneho času. Zašli sme hneď aj na večeru a pívko, ale pri pohľade na účet sme si s láskou zaspomínali na naše super dobré, cenovo prístupné, fantastické, samostatné Slovensko.

V stredu 2.7.2014 sme sa presunuli autami z Tuusuly do miesta streleckého areálu Mäntsälän Ampumaurheilukeskus, Hirvihaarantie 725, Hirvihaara. Každý z nás bol plný očakávaní, aké budú podmienky, strelištia, prostredie, koho známeho stretne, aká bude náročnosť, zvládneme to, budeme majstri alebo utržíme debakel? Spoločne sme absolvovali prehliadku naozaj skvelého streleckého areálu. V strede areálu dominovala hlavná budova a priestranstvo na nástupy a vyhodnotenia. Jednotlivé strelištia boli nenásilne rozložené v mierne zvlnenom teréne v príjemnom lesnom prostredí. Snažili sme sa odhadnúť špecifiká jednotlivých strelišť a zistiť, kde a na čo si dať pozor. Bolo nutné správne odhadnúť primeranú výstroj (oblečenie, obuv, farbu okuliarov, rukavice a iné), zvoliť si dobrú taktiku, použiť vhodné strelivo, zvoliť optimálne



Team SR: zľava S. Krázel, V. Kočíš, M. Pápeš (náhradník), P. Krchňavý, P. Babic, J. Kelecsényi a A. Molnár

zahrdenie bokovnice. Po obhliadke areálu a prezentácii, sme obdržali štartovné čísla a zaradili sa do tréningového procesu v jednotlivých disciplínach. Zvítali sme sa s priateľmi z ČR, s Maďarmi, Slovincami a ďalšími, ktorí sú nám blízki z predchádzajúcich ME.

Vo štvrtok sme pokračovali v tréningu na jednotlivých strelištiach podľa potreby: spoločne ale aj individuálne. V poobedňajších hodinách sa uskutočnila porada technickej komisie FITASC, Organizačného výboru a rozhodcovského zboru so zástupcami teamov. Za nás sa jej zú-

dosiahnutého výsledku na položkovom liste. Na „gulovej strelnici“ prebehlo váženie a kontrola zbraní a streliva, následne označenie zbraní, pečatenie optiky a nastaviteľných častí pažby.

O 10:00 zaznel prvý výstrel reprezentatívneho družstva na strelišťi **Trap 1**. Zásah! Družstvo sa postupne „striaslo“ nervozity a podalo slušný výkon: 21, 24, 24, 25, 22 a 24. Druhou disciplínou prvého dňa bola **Gula 1** (s pevným diviakom) o 12:30 hodine. Začali sme celkom slušne, prvé dva terče (srnec, líška) boli super. Na kamzíkovi sme zaváhali iba mierne. Potom ale diviak s tromi chybnými ranami nám svojimi párákmi vyrýl tri hlboké rýhy do našich nádejí. Výsledky: 189, 183, 197, 194, 161 a 191.

Sobotňajší parkúr na strelišťi **Compak 2** bol pomerne ťažký. Okrem toho, že bolo zlé pozadie, boli tam simultánne dvojstrely. Náročnosť strelišťa sa odrzkadila na výsledku družstva: 20, 20, 24, 21, 22 a 21. O 13 hodine nás očakávala strelba na strelišťi **Trap 2**. Úvod i koniec položky bol celkom dobrý a zo 120 terčov nám uletelo len osem. V strede položky však bolo z 30 terčov päť „plechových“ a deň sme zakončili výsledkom: 20, 22, 23, 23, 25, 24.

Nedeľa: Disciplína Gula 2 s bežiacim diviakom) prišla na rad až v posledný deň súťaže. Tri pevné terče sme zvládli naozaj solídne. Bežiaci diviak nám na vrub pridal ešte dve rýhy. Výsledky: 192, 192, 189, 172, 186 a 195. Celkové účinkovanie družstva na týchto ME sme zakončili na strelišťi **Compak 1**. Bolo tu prijateľné pozadie, zdal sa ľahší, ale terče boli technicky náročné. Z 13 chybených terčov bolo šesť v sóle – večná škoda. Zakončili sme výsledkami: 24, 24, 23, 22, 23 a 21.

Naše celkové výsledky:

V brokovej strelbe družstvo SVK dosiahlo celkom nástrel 1828 b. z **2000 možných a umiestnilo sa na 5. mieste**. K medaile chýbalo 8 b., čiže 2 terče.

V gulovej strelbe celkový nástrel 1894 z **2000 možných a stačil na 6. miesto**. **Na medailu by sme siahli s výkonom vyšším o 24 b.**

V guľo-brokovej kombinácii sme dosiahli celkom nástrel 3694 b. zo 4000 možných a umiestnili sa na 8. mieste, pričom k bronzu chýbalo iba 41 b.

Poznámka: v broku, v guľi aj v kombinácii sa do družstva počítajú 5 najlepších zo 6 členov, v Keďže to nie sú vždy tí isti, tak nástrel v kombinácii nemusí byť sumárom broku a guľi.

V jednotlivcov uvádzame výsledky kombinácie (zamestnanci LESY SR š.p., sú zvýraznení):

Kocsis (762 b., 8 miesto) - v kategórii veterán po 4. krát získal titul Majstra Európy!, **Molnár** (745 b., 25. miesto), **Kelecsényi** (735 b., 47. miesto), **Krázel** (730 b., 55. miesto), **Pápeš** (725 b., 67. miesto), **Babic** (721 b., 72. miesto), **Krchňavý** (715 b., 86. miesto)

Celkovo sa 7. ME zúčastnilo **150** jednotlivcov a **13** družstiev zo **14 štátov** Európy.

Výsledky sú na www.fitasc.com a www.mkms.fi.

Slávnostný ceremoniál, vyhodnotenie súťaže, ocenenie najlepších, odovzdanie medailí a športových trofejí – pohárov, vykonal Lauri KONTRO – prezident Fínskej poľovníckej asociácie v súčinnosti s rozhodcovským zborom a organizačným výborom. Ukončenie hier VII. ME vykonal Constantino FIOCCHI, prezident komisie CGS FITASC. Následne Antonín ČECH, člen komisie CGS FITASC, pozval všetkých prítomných na **VIII. ME** v kombinovanej strelbe, ktoré sa v budúcom roku uskutočnia v Českej republike v meste Písek v termíne 4. - 5.7.2015

Odleteli sme 7.7.2014 o 17:00 spoločnosťou Finnair z Letiska Liszt Ferenc Terminál 2B, Budapešť. Po pristátí o 18:20 nasledovalo nečakané prekvapenie. Naše zbrane (ktoré majú v leteckej preprave zvláštny režim) prišli na páse medzi ostatnou batožinou. Ešte neprijemnejšia bola skutočnosť, že dve brokovnice chýbali. Po mnohých peripetiách a výzvach sme sa ku zbraňam v utorok 8.7. resp. ku druhej zbraňi až vo štvrtok 10.7. dostali – museli sme si ich ísť individuálne vyzdvihnúť do Budapešti.

Ďakujeme vedeniu podniku LESY SR š.p., za pokrytie významnej časti finančných a materiálnych nákladov. Sme Vám vďační, že za súčasnej neľahkej situácie sa našli zdroje, ktoré nám umožnili zúčastniť sa ME a reprezentovať náš podnik a Slovenskú republiku. Ďalej nás podporili: Ústredie SPK Bratislava, Veľkoobchod Zbrane s.r.o. Nitra, Jozef Horváth – strelnica Hubert Trnovec n. Váhom.

Milan Papes
OZLT Banská Bystrica



Team ČR – víťaz ME v kombinácii

častnil Tóno Molnár. Hlavným rozhodcom bol Ivar Pärn z Estónska.

O 17:00 sa začal **Slávnostný otvárací ceremoniál**. Družstvá zoradené v abecednom poradí so štátnymi zástavami sa počas svojej hymny presunuli na nástupisko. Privítanie účastníkov a príhovor o význame poľovníctva, jeho bohatej histórii a o potrebe organizovania streleckých podujatí v medzinárodnom merítku mal Lauri KONTRO – prezident Fínskej poľovníckej asociácie. Otvorenie VII. ME vykonal Constantino FIOCCHI, prezident komisie CGS FITASC.

V piatok začala súťažná strelba družstiev a jednotlivcov podľa časového rozpisu. Zo strany rozhodcov bolo prísne vyžadované dodržiavanie predpisov čo sa týka bezpečného zaobchádzania so zbraňou, pohybu po strelišťi, dodržania časového harmonogramu. Na „broku“ rozhodcovia kontrolovali ústroj súťažiacich, výšku pásky, ochranné prvky, používané strelivo, a tiež vyžadovali odsúhlasenie (podpis)



Spoločné foto po ukončení ME

Lesníkom po celý život

V službe i na dôchodku

Hoci nepochádza z lesníckej rodiny, láska k prírode, s ňou spojené poľovníctvo a lesníctvo ho sprevádzajú celý život. Počas svojej profesionálnej lesníckej kariéry zastával rôzne funkcie. Začínal na ako technik na polesí ale najdlhšie obdobie pôsobil ako riaditeľ Vysokoškolského lesného podniku. Jeho profesionálny a zodpovedný prístup z neho vytvorili človeka váženého v lesníckych kruhoch. Jánovi Malkovi bola za jeho celoživotnú prácu v oblasti lesníctva udelená Cena Jozefa Dekreta Matejovie na Dni stromu 2014.

Máte lesnícke korene?

Nepochádzam z lesníckej rodiny ale od útleho detstva som sa pohyboval v spoločnosti poľovníkov a ľudí, ktorí mali radi prírodu. Môj nebohý otec bol tiež poľovník. Postupne sa to nabalovalo až do takej miery, až som sa rozhodol profesionálne orientovať v oblasti lesníctva. Počas prázdnin na strednej škole som pracoval s lesoprojektákmi pri vyhotovovaní lesných hospodárskych plánov. Bol tam vynikajúci kolektív - veľkí odborníci, od ktorých som získal veľa cenných poznatkov. Na vysokú školu som nastúpil v roku 1961 a promoval



na funkciu technik polesia a asistent pre účelovú činnosť (v ktorej boli zahrnuté aktivity realizované pre vysokú školu). V tejto základnej pozícii som strávil dva a pol roka, a potom som nastúpil na ústredie školského podniku ako samostatný prevádzkový technik pre ťažbu a približovanie dreva. Od roku 1974 som bol poverený vedením ekonomického úseku – stal som sa ekonomickým námestníkom až do začiatku roka 1989. Ešte pred nežnou revolúciou som bol rektorom Vysokej školy menovaný do funkcie riaditeľa Školského lesného podniku. Táto posledná fáza môjho pôsobenia v štátnom sektore trvala do roku 2004, kedy som odišiel do dôchodku. V priebehu pôsobenia vo funkcii riaditeľa riešili sme množstvo rôznych situácií, ktoré boli orientované hlavne na budovanie infraštruktúry, budovanie demonštračných objektov, kde sme sa snažili ukázať študentom rôzne spôsoby obnovy lesa, metódy uplatňované pri výchove porastov a zavádzanie nových technológií.

Aké boli začiatky Vašej profesionálnej kariéry?

Potom začal v 90. rokoch proces reprivatizácie lesných pozemkov, ktorý sme prekonali pomerne jednoducho. Aj napriek tomu, že sme mali možnosť uplatniť 10 ročný odklad realizácie ako organizácia patriaca do rezortu školstva, nerobili sme žiadne problémy a ako náhle prišiel vlastník, vydokladoval svoj majetok, bez problémov sme mu ho vydali. Až do takej miery, že v roku 1996-97 bolo treba riešiť, čo ďalej so školským podnikom, pretože viac ako polovicu obhospodarovanej výmery sme vrátili pôvodným majiteľom. Boli to väčšinou lesy spoločenstevné, súkromné a časť cirkevných lesov. Požiadali sme ministerstvo pôdohospodárstva o riešenie vzniknutej situácie, pretože znížením výmery boli ohrozené podmienky praktickej výuky. Podarilo sa nám uzavrieť dohodu na základe ktorej má TUZVO do dnešného dňa prenajaté pozemky od LE-

SOV SR, š.p. a hospodári približne na takej výmere lesných porastov ako pred reprivatizáciou.

Na ktoré obdobie z tej Vašej praxe najradšej spomínate?

Napriek všetkým problémom to bolo obdobie 70-80 rokov, kedy bolo budovanie ŠLP najintenzívnejšie. Okrem iného riešili sme aj problémy celoročného zamestnania pracovníkov z pestovnej činnosti, najskôr v spolupráci v inými organizáciami a postupne sme vybudovali pridruženú drevársku výrobu. V tomto období bola veľmi tesná spolupráca s jednotlivými odbornými katedrami lesníckej, ale aj drevárskej fakulty VŠLD. Nezadbateľná bola aj spolupráca s výskumným ústavom lesného hospodárstva pri riešení hlavne technických problémov i manipulácií dreva.

Ktoré úlohy z pozície riaditeľa boli pre Vás najzložitejšie?

Pomerne náročná je vždy personálna práca. Uľahčila mi ju však skutočnosť, že som pracoval v kolektíve, na ktorý som sa mohol jednoznačne spoľahnúť. Fungovanie v triumviráte: výrobo-technický námestník, ekonomický námestník a ja ako riaditeľ sa podpísalo na úspešnosti organizácie, pretože sa nestalo za celé obdobie, že by organizácia mala finančné problémy. Ekonomike prevádzky sme venovali patričnú pozornosť. V 90. rokoch sa výraz-

viac ako polovicu obhospodarovanej výmery sme vrátili pôvodným majiteľom. Boli to väčšinou lesy spoločenstevné, súkromné a časť cirkevných lesov. Požiadali sme ministerstvo pôdohospodárstva o riešenie vzniknutej situácie, pretože znížením výmery boli ohrozené podmienky praktickej výuky. Podarilo sa nám uzavrieť dohodu na základe ktorej má TUZVO do dnešného dňa prenajaté pozemky od LE-

viac ako polovicu obhospodarovanej výmery sme vrátili pôvodným majiteľom. Boli to väčšinou lesy spoločenstevné, súkromné a časť cirkevných lesov. Požiadali sme ministerstvo pôdohospodárstva o riešenie vzniknutej situácie, pretože znížením výmery boli ohrozené podmienky praktickej výuky. Podarilo sa nám uzavrieť dohodu na základe ktorej má TUZVO do dnešného dňa prenajaté pozemky od LE-



ne skomplikovala situácia v odbyte dreva a bolo potrebné venovať mimoriadne veľa času vymáhaniu pohľadávok od nedisciplinovaných odberateľov.

Dostane sa riaditeľ do lesa?

Musí sa dostať! Musí si nájsť čas, aj keď ho nemá. Bola to moja srdcová záležitosť v priebehu určitého obdobia navštíviť všetky pracovné skupiny. Nemal som problém navštíviť pracovníkov v porastoch, kde sa vykonávala ťažba aby som sa stretol s ľuďmi bezprostredne na pracovisku, rovnako ako so zamestnancami v pestovnej činnosti. Tieto momenty veľmi pozitívne ovplyvnili vzťah riaditeľa a pracovníkov, pretože sa takto budovala dôvera cez prejavovaný záujem o riešenie roznych problémov. Nikdy to nebolo len o tom, že sme sa pozdravili, ale vždy sa riešil aj nejaký problém, ktorý potrebovali pracovníci riešiť. V tomto smere som bol vždy pre nich prístupný a otvorený.

Teraz ste už desať rokov na dôchodku. Nechýba Vám práca?

Treba to spresniť. Desať rokov som na dôchodku, čo sa týka môjho základného zamestnania ale sedem rokov z toho som odpracoval na Združení obecných lesov Slovenskej republiky. Teda zmenil som parketu a šiel som do nešťátneho lesníckeho sektora. Začalo sa to tým, že v roku 2006 ma požiadali o vykonávanie funkcie generálneho sekretára Zdruzenia obecných lesov. Zároveň som vykonával funk-



obecných lesov a Združenie vlastníkov spoločenských a súkromných lesov BB kraja.

Sedem rokov pôsobenia v tomto nešťátnom sektore bolo veľmi zaujímavých. Myslím si, že tejto sfére nie je venovaná dostatočná pozornosť zo strany ústredných orgánov. Snažili sme sa o to, aby nešťátny lesnícky sektor mal v rámci Mi-

Pauline alebo Žofii. Ako ste k tomu pristupovali?

Postupy boli iné. Pri každej príležitosti opakujem, že dôsledné spracovanie kalamity, to je lesnícka abeceda. Ak chceme aby sme porast zachovali v takom zdravotnom stave akú máme predstavu, tak sa kalamita musí dôsledne spracovať. Netreba chodiť ďaleko. Tu je jednoznačný príklad kalamita z roku 1996 na Horehroní. Osrblie, Podbrezová a táto časť, kde v priebehu 1,5 roka sa precízne spracovala kalamita, asanovali sa zvyšky po ťažbe je dnes pokrytá krásnymi mladými porastmi, ktoré nemajú chybu. Druhá vec je, ak sa nechá čo i len jedno ohnisko nespracované. Toto je jedna z vecí z ochrany lesa, na ktorú sme mimoriadne precízne dbali. Ako náhle sa objavil nejaký strom napadnutý lykožrútom, či to bolo ekonomicky efektívne alebo nie, muselo sa tam ísť, ten strom vybrať a okamžite spracovať.

Počas Vašej praxe sa menil aj zákon o lesoch a zákon o ochrane prírody. Aké vzťahy ste mali s ochráncami?

Však aj v rámci pôsobenia vysokoškolského lesného podniku sú rezervácie Mláčik a Boky a nikdy sme nešli s ochráncami do otvorených konfliktov. Boli náznaky aj v tomto smere robiť spoločné plány starostlivosti o les a plány starostlivosti z titulu ochrany prírody. Tam by sa dali nájsť styčné body a vydiskutovať si problémy. Ja si však myslím, že žiaden extrémizmus nie je vhodný a majú sa hľadať také spôsoby aby sa čo najmenej poškodil les. Experimentovať v tak silno urbanizovanej krajine ako je Slovensko s nejakými bezsahovými územiami je podľa mňa hazard, ktorý nemá svoje opodstatnenie. Má to možno význam na Aljaške alebo Sibíri...

Aký vzťah máte k poľovníctvu?

Od začiatku mojej profesionálnej kariéry som sa intenzívne venoval poľovníctvu. Najskôr po stránke výkonnej a potom aj po stránke riadenia poľovníctva. Pôbil



ciu výkonného tajomníka Rady združení vlastníkov nešťátneho lesníckeho sektora, ktorý vznikol tak, že bolo nevyhnutné zabezpečiť jednotný postup celého nešťátneho lesníckeho sektora pre komunikáciu s ústrednými orgánmi štátnej správy. Rada zastrešuje Úniu vlastníkov nešťátneho lesníckeho sektora, Úniu diecéznych lesov, Združenie

nisterstva pôdohospodárstva adekvátne zastúpenie, prostredníctvom ktorého by bola komplexne riešená aktuálna problematika. Žiaľ, do dnešného dňa táto požiadavka nebola splnená.

Za dlhé obdobie Vášho pôsobenia v lesníckom sektore ste si asi prešli mnohými obdobiami kalamit podobných



som v poradnej komisii rektora pre riadenie poľovníctva na školskom podniku, bol som externým členom katedry ochrany lesa a poľovníctva. V tejto oblasti sa pohy-



bujem takmer po celý život, ale v poslednej dobe je to už v pozícii, kedy lovecké vášne pomaly ustupujú a som spokojný, keď sa môžem niekde posadiť a pozorovať zver. Povolanie lesníka je vo väčšine prípadov neodmysliteľne spojené s výkonom práva poľovníctva. Je to také korenie lesníckeho života. Popri poľovačke sa človek dostane na miesta, kam by sa za bežných okolností nedostal alebo by ich obišiel. Tam dostane impulzy, ktoré sa týkajú pestovania lesa, škôd spôsobených zverou, čo vyvoláva potrebu realizovať následné opatrenia.

Samozrejme aj z tejto oblasti života mám viaceré neopakovateľné zážitky. Jednu výnimočnú trofej sa mi podarilo získať v roku 2001, kedy sa mi podarilo uloviť jeleňa parochniara, čo je u jelenej zveri pomerne vzácna trofej.

Popri práci a poľovačkách ostával Vám čas aj na nejaké iné záľuby?

Od detstva sa venujem zimným športom, najmä lyžovaniu. Aj tento rok som sa

zúčastnil 50. ročníka Venerovského memoriálu. Taktiež sa občas venujem cyklistike. V mladosti to bola aj vysokohorská turistika, často prepojená s horolezectvom.

Dá sa povedať, že skoro do každého športu som zabrdol, nie každý ma však zaujal. Človek je tvor zvedavý a chce skúsiť sám na sebe čo zvládne a čo z toho ho osloví.

Teraz si už teda skutočne užívate dôchodok?

Teraz som dôchodca na plný úväzok. Aktívne sa venujem práci v záhrade, domu a teším sa z vnučiek. Ani jedna z dcér alebo vnučiek však neinklinuje k problematike lesníctva alebo poľovníctva. Nepredpokladám, že by išli mojou cestou, i keď ich beriem často do prírody.

Je o Vás známe, že ste viac rokov stáli na čele Slovenskej lesníckej komory.

12 rokov som bol predsedom Slovenskej lesníckej komory. Počas tohto obdobia som sa snažil, aby komora získala pozíciu skutočného reprezentanta lesníckeho stavu a jej postavenie bolo porovnateľné s inými profesnými organizáciami. Napriek viacerým pokusom nepodarilo sa realizovať tieto zábery, pretože meniace sa politické garni-

túry mali rozdielne názory na problematiku našej stavovskej organizácie. Usilovali sme sa, aby komora získala kompetencie v oblasti odborných spôsobilostí, tak ako je to v iných rezortoch, no žiaľ nepodarilo sa to zrealizovať. Permanentný problém sme riešili v oblasti členskej základne, kde sa bohužiaľ stále nedarí posilniť členskú základňu tak, aby komora bola skutočným reprezentantom lesníckeho stavu.

Aký je Váš pohľad na súčasný stav v lesnom hospodárstve?

Som smutný z toho, že hlavná pracovná náplň dnešných lesníkov je expedícia lesnej hmoty. Neostáva im dostatok času a priestoru na to, aby sa venovali základným lesníckym činnostiam ako je obnova a pestovanie lesov. Jedna z vecí, ktorá ma prekvapuje, je fakt, že v súčasnom období je problém s financovaním vyhotovovania Plánov starostlivosti o les. Mám obavy z toho, že vysoká úroveň hospodárskej úpravy lesov, ktorá v minulosti bola obdivovaná celou vyspelou lesníckou Európou, sa pomaly stráca z takého triviálneho dôvodu, ako je nedostatok zdrojov na financovanie. Podobný problém vidím aj v podmienkach práce orgánov štátnej správy na úseku lesného hospodárstva, kedy v súvislosti s rôznymi reformami a nedostatkom financií nemôžu plniť svoje poslanie v plnom rozsahu. S nostalgiou spomínam na previerky plnenia úloh lesných hospodárskych plánov, na ktorých sa zúčastňovali okrem vyhotovovateľa plánu aj zástupcovia štátnej správy a príslušný hospodár.



Pri týchto akciách, hlavne pri pochôdkach v teréne, sa diskutovalo o problémoch, ktoré sa pri hospodárení vyskytli. Tieto previerky prinášali všetkým zúčastneným poznatky, ktoré sa nedali vyčítať v žiadnej literatúre. Mali sme z toho všetci dobrý pocit a myslím si, že táto záležitosť veľmi výrazne chýba.

Záverom by som chcel vysloviť presvedčenie, že napriek existujúcim problémom, dokážu moji nasledovníci tieto problémy riešiť v prospech zachovania našich slovenských lesov.

Ďakujem za rozhovor.

Anna Sliacka

150. výročie narodenia významného slovenského lesníka Ing. Juraja Martinku

Bez zveličovania môžeme tvrdiť, že Ing. Juraj Martinka zanechal svojim plodným a aktívnym životom hlboké stopy v slovenskom a chorvátskom lesníctve. Vo svojej dobe, prelomu storočí a obdobiu Prvej Československej republiky, patril k najlepším odborníkom, ktorými slovenské lesníctvo disponovalo. Okrem toho bol obetavým pracovníkom slovenského lesníckeho múzejníctva, ktorého bol zakladateľom.

Narodil sa 22.12.1864 vo Vrbici, vtedy pri Liptovskom Svätom Mikuláši v roľníckej rodine. Ako zaujímavosť možno spomenúť, že ho krstil Michal Miloslav Hodža. Študoval na reálnom gymnáziu v Levoči (1884). Pokračoval na Baníckej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici (1884 – 1888), kde študoval najprv baníctvo, potom prestúpil na Lesnícky odbor. Štúdiá dokončil absolútoriom v roku 1888. Ako zaujímavosť možno uviesť, že v roku 1890 si v maďarizačnom trende zmenil meno na Márton, v roku 1921 dostal povolenie na návrat otcovského mena Martinka (podľa výpisu Štátneho oblastného archívu v Bytči pre rodný list).

Po krátkej praxi v súkromnom lesnom podniku v Šemši pri Košiciach (1888 – 1889) nastúpil do štátnych lesníckych služieb v Chorvátsku (1890), kde bol poverený pri lesnom podniku v Otočaci postupne vedením lesných správ štátnych lesov vo Svetom Rochu (na hraniciach Bosny a Hercegoviny) a v Leskovaci (Plitvice). V roku 1897 bol preložený na Riaditeľstvo štátnych lesov v Záhrebe, ako prednosta stavebného oddelenia. Z tejto pozície viedol v roku 1910 - 1912 stavbu budovy Riaditeľstva štátnych lesov v Sušaku. Budova získala taký ohlas a spokojnosť, že uhorské Ministerstvo orby ho v rokoch 1913 – 1916 poverilo aj stavbou budovy Riaditeľstva štátnych lesov v Banskej Bystrici.

Po rozpade Rakúsko – Uhorska skladá sľub do rúk štátnej správy Chorvátskej vlády s úmyslom ostať v Chorvátsku, ale rodinné pomery rozhodnú po 30. rokoch pôsobenia v Chorvátsku pre návrat do vlasti.

Po vzniku Československej republiky sa vrátil roku 1921 do služieb štátnych lesov na Slovensku ako hlavný lesný radca a prednosta stavebného oddelenia Riaditeľstva štátnych lesov a statkov v Liptovskom Hrádku.

Vzápätí sa stáva riaditeľom tohto Riaditeľstva štátnych lesov a statkov (1921 – 1931). V tomto mestečku žil od roku 1921 až do svojej smrti v roku 1938. V Liptovskom Hrádku býval aj so svojou manželkou Oľgou (rod. Trnovskou) vo vile Oľga.

V obvode Riaditeľstva štátnych lesov a statkov Liptovský Hrádok sa pre-



dovšetkým sústredil na budovanie lesnej dopravnej siete v oblasti lesných správ v Tepličke a Malužinej. V tomto období sa zaslúžil tiež o budovanie lesných dopravných zariadení a pozemných stavieb (ciest, hájeniek, a prevádzkových budov) v obvode svojho riaditeľstva, neskôr sa s veľkou vervou začal zaoberať lesnícku muzeológiu. Intenzívne spolupracoval s lesníckymi a prírodovednými odborníkmi na príprave Národného parku tatraňského.

Okrem iného sa zaslúžil vlastnými výrobkami už od roku 1927 o zhotovenie modelov rôznych lesných stavieb pre lesnícke zbierky Zemědělského múzea a jeho Lesníckej expozície v Bratislave, ktoré bolo slávnostne otvorené 4. mája 1930. Bol autorom lesníckej a poľovníckej expozície tohto múzea. Patrí k zakladateľom tohto múzea a v tomto období bol aj jeho predsedom a členom výboru Lesníckeho a poľovníckeho múzea v Prahe. Z tohto obdobia sa zachovala jeho korešpondencia so správcom tohto múzea, tiež známym slovenským lesníckym historikom Ing. Milošom Jurkovičom.

Jeho modely lesníckych približovacích zariadení, hradení bystrín, hradov (známy je model hradu Likava, model Liptovského Hrádku z 20. rokov min. storočia – tento sa nachádza v zbierkach Liptovského múzea v Liptovskom Hrádku), ľudovej architektúry, poľovníckych výjavov, prírodných scenérií mali nielen úžitkovú, ale aj umeleckú hodnotu. Jeho práce boli obdivované a oceňované na medzinárodných výstavách v Budapešti 1896 – čestné uznanie, v Paríži 1900 – strieborná medaila, v Londýne 1908 – zlatá medaila, vo Viedni 1910 – strieborná medaila. Na hospodárskej výstave Zemědělskej jednoty v Prahe získala v roku

1925 jeho expozícia a modely bronzových medail. Osobne sa podieľal na organizovaní VI. Medzinárodného Dunajského veľtrhu v Bratislave roku 1928 formou projektov a organizačnej činnosti pri realizácii Drevárskeho pavilónu na ktorom vystavovali aj Štátne lesy a statky v Liptovskom Hrádku. Expozícia z Liptovského Hrádku sa po výstave dostala do lesníckej zbierky Zemědělského múzea v Bratislave.

Z jeho veľkých záľub a všestranného nadania treba spomenúť aj maľovanie a sochárstvo, vytvoril množstvo obrazov a sôch, prevažne s náboženskou tematikou. Obraz Ježiš v Gecemanskej záhrade bol umiestnený na oltári v evanjelickom kostole v Závažnej Porube. Bol to jeho dar evanjelickej cirkvi a občanom Závažnej Poruby z príležitosti vysviacky tohto kostola v roku 1933.

Okrem svojej odbornej lesníckej činnosti sa od roku 1926 venoval aj duchovnej činnosti, 12-ročnou prácou v seniorských inšpektorátoch evanjelickej cirkvi, kde zastával post seniorálneho dozorca Evanjelického a. v. seniorátu liptovského.

V roku 1931 odchádza do penzie. Svojou prácou a spoločenským angažovaním sa zaslúžil o rozvoj Liptovského Hrádku. Okrem iného tu bol predsedom TJ Sokol a zaslúžil sa o výstavbu jej sokolovne, ktorá bola slávnostne otvorená v roku 1931. Jeho spoločenská angažovanosť a obľúbenosť v Liptovskom Hrádku sa okrem iného prejavila aj tým, že po jeho smrti bola po ňom pomenovaná jedna z ulíc v Liptovskom Hrádku.

Niektoré z jeho modelov a exponátov sú uložené v Múzeu vo svätom Antone, v Slovenskom poľnohospodárskom múzeu v Nitre a Slovenskom národnom múzeu, Etnografickom ústave v Martine.

Primerane k svojmu bohatému a odbornému i duchovnému životu bol aj ocenený. Od roku 1929 bol laureátom juhoslovenského vyznamenania Rádu svätého Sávu III. triedy. Bol členom Československej akadémie zemědělskej a v rozmedzí rokov 1927 – 1938 členom ústredného výboru Československého zemědělského múzea a od roku 1928 vládnym radcom.

Zomrel po krátkej chorobe v krajinskej palúdzskej nemocnici (Liptovský Mikuláš) po smrteľnom páde 20.2.1938, vo veku 74 rokov. Pochovaný je na cintoríne v Liptovskom Mikuláši.

Pri dnešnom jeho významnom jubileu sa s úctou skláňame pred jeho významnou osobnosťou, jeho odborným a duchovným dedičstvom, ktoré nám zanechal, s istotou, že pre slovenské lesníctvo bude navždy tou potrebnou žiarivou pochodňou, ktorú tak potrebujeme.

Viliam Stockmann

Prvý lesnícky časopis u nás

Významné lesnícke osobnosti v období rozvoja Lesníckeho odboru Baníckej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici, a tým aj lesníctva v Uhorsku Adolf Divald a Karol Wágner založili v roku 1862 v Banskej Štiavnici časopis „Erdészeti Lapok“ (Lesnícke listy), vlastníkom ktorého bol od roku 1864 Uhorský lesnícky spolok (Magyar Erdészegylet). V roku 1873 vydavateľské práva odkúpila Krajinská lesnícka jednota (Országos Erdészeti egyesület). Vedúcim redaktorom sa stal Albert Bedő. Do časopisu prispievali popredné lesnícke osobnosti (napr. Karol Kaán vyše 90 príspevkov), pričom niektoré príspevky sa týkali aj ochrany lesa a prírody.

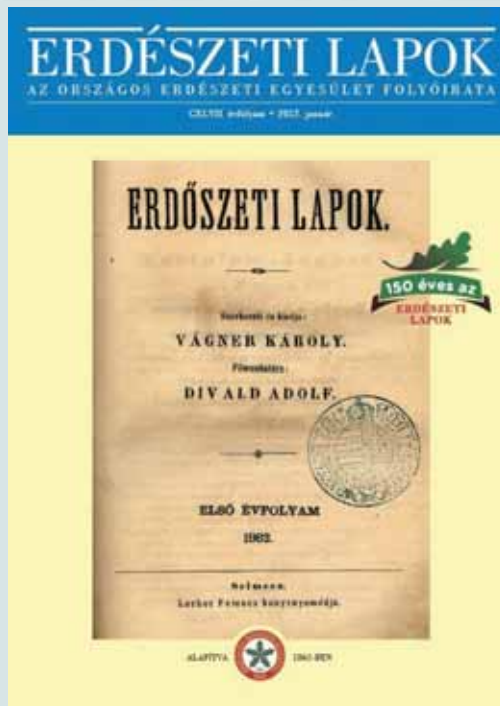
V Banskej Štiavnici vyšli ročníky 1862, 1863, 1864, ročník 1865 vyšiel v Prešporku s mierne zmeneným názvom (Erdészeti Lapok). Ročníky 1866 a 1867 vyšli v Budapešti, ďalšie tri ročníky 1868, 1869, 1870 opäť v Banskej Štiavnici ako vestník Krajinského lesníckeho spolku. Následné ročníky už vychádzali v Budapešti, kde vychádza dodnes.

Pre úplnosť treba podotknúť, že v roku 1854 začali v Prešporku vychádzať Mittheilungen des Ungarischen forstvereines (Správy Uhorského lesníckeho spolku), ktoré vychádzali 12 rokov (do roku 1866), ale neboli to časopis v pravom zmysle slova. Redaktorom prvých ročníkov (1854-1861) bol František Smetáček, potom (1862-1864) Wiliam Rowland a posledné dva ročníky (1865-1866) redigoval Albert Thieriot.

V roku 2012 sa v Maďarsku a v okolitých krajinách historicky spojených s Rakúsko – Uhorskou monarchiou konali oslavy 150. výročia vychádzania lesníckeho časopisu Erdészeti Lapok, ktoré boli primerané významu tohto výročia i kvality časopisu, ktorý sa dĺžkou vychádzania radí k popredným európskym periodikám. Na Slovensku skromné oslavy prebehli v rodisku časopisu – v Banskej Štiavnici za príspevku Klubu seniorov Lesníckej technickej školy.

Ale vráťme sa do roku vzniku časopisu. Každý časopis, aby ekonomicky prežil, musí mať kvalitnú základňu prispievateľov - odborníkov, redaktorov, rovnako aj odberateľov – predplatiteľov. Toto boli základné problémy aj nového lesníckeho časopisu. Vzhľadom na skutočnosť, že časopis nemal konkurenciu, pretože bol jedným odborným lesníckym časopisom v Uhorsku a priaznivú okolnosť zohrala aj skutočnosť, že začal vychádzať v období prudkého rozvoja lesníctva a lesného hospodárstva Uhorsku, mal dobrých redaktorov – lesníkov, odborníkov, časopis prežil nielen jeho neľahké začiatky, ale najmä obdobie dvoch svetových vojen (s nepodstatnou prestávkou).

V roku vzniku časopisu - 1862 - chýbalo len päť rokov do rakúsko – uhorského dualizmu (1867), ale bolo už 14 rokov po uhorskom revolučnom vystúpení (1848),



a teda národnostné maďarské povedomie sa dostávalo radikálne do popredia. V oblasti lesného hospodárstva však maďarská terminológia bola dosť v žalostnom stave, pretože lesníckym odborným jazykom nielen hovorovým, ale najmä písaným i publikačným bol takmer výhradne jazyk nemecký. A to samozrejme ako v centre lesníckeho vzdelávania v Banskej Štiavnici, kde nielen prednášky, ale aj odborná knižnica, praktické vyučovanie prebiehalo výhradne v jazyku nemeckom (do roku 1867), tak aj v lesníckej prevádzke, predovšetkým v komorských, erárnych lesoch.

Maďarskí špičkoví lesnícki vzdelanci a lesnícki pedagógovia si tento handicap uvedomovali, a preto Karol Wagner, Adolf Divald v snahe vytvoriť pre jazyk maďarský lesnícku terminológiu, najprv založili v roku 1862 časopis Lesnícke listy a onedlho vydali aj Terminologický slovník lesnícky (1868). Samozrejme, že takýto počin – akokoľvek to znie paradoxne – mal veľký význam aj pre slovenskú lesnícku terminológiu, pretože aj ona rovnako musela hľadať a tvoriť (z nemčiny) odborné slovesné lesnícke vyjadrenia a tvary pre lesnícku činnosť, ktorá sa doposiaľ v praxi v jazyku slovenskom nepoužívala. Uhorské lesníctvo (jeho odborná terminológia) takto postupne prechádzalo z jazyka nemeckého do jazyka maďarského a súčasne i do jazyka slovenského.

Lesnícke listy sú preto významným medzníkom odborným i jazykovým. Pozrite sa preto špeciálne na zakladajúci ročník 1862 a na jeho odborný obsah. Budeme prekvapení jeho vysokou odbornou úrovňou, prirodzene priamo úmernou tej doby.

V úvode prvého čísla nového časo-

pisu Karol Merey v článku „Význam lesov vo veľkolepej domácnosti prírody“ píše, že duchovný vývoj ľudstva sa mení spôsobmi a pokrokom obrábania pôdy, poukazuje na to, že lesy ovplyvňujú klímu, zrážky, hydrologický systém, ovzdušie a kvalitu života obyvateľstva.

Nosným článkom časopisu je príspevok Adolfa Divalda Erdődyho „Aké miery máme používať?“, v ktorom sa zamýšľa a pýta, či každý v Uhorsku používa rovnaké dĺžkové, plošné, kubické a váhové miery. Spomína rakúskeho ministerského radcu Feistmantela (a býv. prof. na Lesníckom odbore akadémie v Banskej Štiavnici), ktorý bol obhajcom francúzskej metrickej sústavy a predpovedal jej uplatnenie aj v lesníctve. Táto metrická sústava si postupne získava čoraz väčšie uplatnenie vo svetovom meradle. Len jednotný systém umožní okrem praktického upotrebenia aj medzinárodné publikovanie v rovnakom systéme, preto je dôležité aby aj Uhorsko prijalo túto metrickú sústavu.

Pozoruhodná polemika sa vedie o roku vzniku Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici (mimochodom táto pokračovala ďalších 100 rokov). Niektorí presadzujú rok 1762, kedy začal na baníckej škole prednášať profesor Peitner, iní argumentujú rokom 1770, kedy ju panovníčka Mária Terézia povýšila na Akadémiu.

Fridrich Fuchs sa zaoberá prirodzeným rozšírením lesných drevín v centrálnych Karpatoch a na Spiši a ich najvyšším a najnižším výskytom v abecednom usporiadaní. Odvoláva sa na práce Sydora a Wahlenberga o rozšírení drevín a píše, že na skalných stenách Tatier rastúce limby tvoria v Uhorsku najvyššiu hranicu výskytu lesných drevín.

V článku Adolfa Divalda „Prvé a posledné slovo v záležitosti Helm contra Divald“ sa polemizuje o vydanom letáku k činnosti bývalej Lesníckej jednoty, v ktorom protichodne hodnotia jej činnosť.

Alexander Paulíny v článku „Údaje k lesníckej štatistike Uhorska“ v I. časti popisuje pôdne a geologické pomery zvolenskej župy, v ktorom okrem iného tvrdí, že zvolenská župa je jednou z najstaršie obývaných žúp v Uhorsku. Popisuje tu aj jednotlivé mestá a obce tejto župy.

Ladislav Balogh sa prezentuje významným príspevkom „Niekoľko slov o dôležitosti lesníctva“, v ktorom poukazuje na skutočnosť, že ani jedno odvetvie národného hospodárstva nie je tak zanedbané ako lesníctvo – napriek tomu, že v ňom leží veľký poklad bez úročenia. Rozoberá zákon z roku 1847-48, ktorý zrušil vtedajšie urbárske pomery a následný cisársky patent z roku 1853, ktorý urbárstvo upravil.

Za ďalší významný nosný článok možno považovať príspevok Adolfa Erdődyho „O výnosových a vzrastových tabulkách a o spôsobe ich zostavenia a po-

užitia“ pojednáva o pojme výnosových a vzrastových tabuliek, o ciele, obsahu, potrebe a ich porozumeniu, ďalej porastových bonitách, metódach zostavenia tabuliek a pod. Je tu uvedených množstvo príkladov aplikovaných na konkrétnych lesných správach.

V ďalšom širšom článku Adolfa Erdődyho (Divalda) „O štátnych lesníckych skúškach“ sa dozvieme o návrhu ako by mali tieto vyzeráť:

- štátna lesnícka skúška má byť záväzná len pre štátneho lesného zamestnanca
- vzhľadom na jazykové pomery v štáte si skúšaný slobodne zvolí jazyk, v ktorom má byť skúšaný
- skúšky by sa mali konať v Budíne, ktorý je v strede štátu
- skúšobná komisia by mala mať štyroch členov, ktorých by menovala miestodržiteľská rada
- skúšky by nemuseli byť každoročne – to ukáže požiadavka praxe

Štefan Farbaky v článku „O použití tlakomeru ako prístroja na meranie výšok“ sa zaoberá jeho využitím pri lesníckych prácach v teréne na meranie nadmorských výšok.

Dopravou dreva po vodných tokoch sa zaoberá Viliam Roxer v článku „Záležitosti dopravy dreva“. Vyzdvihuje v ňom dôležitosť najlacnejšieho spôsobu dopra-

vy dreva po vodných tokoch. Keďže o vodnej doprave dreva nie sú žiadne štatistické ani odborné údaje, uverejňuje dotazník, ktorý má slúžiť na získanie podrobných dát o doprave dreva po vode.

Najfrekventovanejším autorom článkov je prirodzene redaktor časopisu Adolf Erdődy (Divald), ktorý aspoň v začiatkoch časopisu v každom čísle otvára nejakú odbornú diskusiu, alebo priamo sa venuje konkrétnej problematike, napr. o výnosových a vzrastových tabulkách, o spôsobe ich zostavenia a použitia, o prvoradých úlohách lesníkov našej domoviny, popisuje lesy zvolenskej župy, o najvhodnejšej dobe stínky, zoširoka popisuje históriu štiavnickej Banskej a lesníckej akadémie a mnohé ďalšie odborné príspevky.

Július Draskóczy v článku „Niekoľko slov v záujme lesného hospodárstva“ sa sťažuje, že je v našej uhorskej vlasti smutnou skutočnosťou, že pokiaľ v poľnohospodárstve sa vykonal veľký pokrok a napredovanie, v lesnom hospodárstve je nielen stagnácia, ale dokonca sa situácia zhoršuje. Poukazuje na nutnosť venovať pozornosť najmä drobným lesným majetkom, kde je neehospodárnosť a plytvanie drevom najväčšie.

Rozsiahly článok uverejňuje Alexander Paulíny pod názvom „Hospodárske a správne pomery banských lesov Banátu“. Uverejňuje tu ich historický prehľad, ďalej dôležitú tunajšiu hospodársku ko-

moditu – výrobu drevného uhlia, ktorej venuje rozsiahly priestor a jadro problematiky – spravovanie a prevádzku banských lesov.

Časopis mal aj čitateľské rubriky pod názvom Listy, alebo Rôzne kde sa dával priestor čitateľom vysloviť názor k publikovaným článkom a jednak riešiť problém o rozličných otázkach v lesnom hospodárstve. Túto možnosť využívalo veľa čitateľov, napr. Robert Scheffel kritizuje zaužívanú prax, že uhorskí zemepáni zamestnávajú českých lesníkov v mylnej domnienke, že len Česi môžu byť dobrými lesníkmi. Ján Neusiedler opisuje svoje skúsenosti z prehliadky lesného hospodárstva u grófa Széchenyiho. Viktor Undersbach vo svojom liste popisuje lesy železiarskych baní v Sedmohradsku v župe Hunyad. Poskytujú sa aj praktické rady o ochrane proti praskaniu kmeňov a výrezov s pripojeným náčrtom s vyznačením trhlín.

Ako vidíme, už prvý ročník časopisu ukázal, že to bude časopis životaschopný, zaoberajúci sa najnovšími lesníckymi poznatkami a najmä bude usmerňovať lesných hospodárov a majiteľov lesov hospodáriť podľa najnovších lesníckych vedeckých poznatkov.

*Spracované z fondov Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene
Viliam Stockmann*

Jarmo 2014

XIV. ročník pretekov volských záprahov Jarmo prilákal do Sihly niečo okolo tritisíc divákov. Osem volských záprahov pretekalo v troch disciplínach gazdovskej (súťaž v zručnosti gazdu s jeho pomocní-

Našli ich v stánku lesnej pedagogiky, ktorý pripravili lesníci z OZ Čierny Balog. Najskôr ich Janko Václavík viedol cez pílenie dreva, prekonanie pavučinovej siete až ku obrázkom zvieratiek. Potom s poznatými zvieratkami v hlávke (nebolo možné si ich značiť na papier), veľakrát s napočítanými na prstoch jednej ruky pribehli k Mirkovi Golianovi, kde za jeho asistencie, iba

sa páčilo nie jednej nádejnej princeznej. Teta v zelenom to vedela urobiť tak, že bukvice a žalude sa už nemohli popliesť a vybraté tri druhy semienok sa i bez pomoci holubov dostali do správnych košíkov. Ukážky zbierok púčikov, drevok a semien lesných drevín boli zdrojom informácií už aj pre vzrastom a vekom vyššie kategórie, veď v stane Lesov SR, štátny podnik, mali v zelenom oblečených, ochotných a prajných ľudí.

*Michal Kofira
OZ Čierny Balog*



kom a v poslušnosti volského záprahu), vo furmanskej (ťahanie ihličnatých kmeňov do cieľa v najkratšom čase) a silovej, kde bolo treba guľatinu presunúť čo najrýchlejšie do najväčšej vzdialenosti. Diváci, ktorí sa nabažili pohľadov a povzbudzovania tuhých súbojov o víťazstvá, hľadali iné, menej náročné zážitky.

ozaj maličkú, a vyrátania zapamätateľných zvieratiek, vyrábali privesok (svoj vlastný, so svojimi rúčkami). Rozprávka o Popoluške a jej triedenie semienok



Milé deti,

letné prázdniny sa už skončili a ja som od vás dostal veľké množstvo pekných obrázkov na tému LESNÍK A JEHO PRÁCA. Spolu s mojimi kamarátmi lesnými zvieratkami sme vybrali tie najkrajšie detské kresbičky, ale bolo to veľmi ťažké. Tri z nich vám predstavíme dnes a ďalšie v nasledujúcich číslach časopisu **LESNÍK**. Knižku V slovenských revíroch od Ivana Kňaze posielame: Oliverkovi z Turčianskych Teplíc, Natálke z Považskej Bystrice a Barborke z Ratkovej.



Keďže toto leto bolo v lese veľa hubárov a aj naši lesníci si boli nazbierať hríby okolo mojej nory, vyhlasujem novú výtvarnú súťaž na tému **S LESNÍKOM NA HUBY**. Vaše kresbičky mi posielajte do 15. novembra na adresu:

LESY SR, š.p., Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica.

Každý, kto na svoju kresbičku nalepí kupón z časopisu **LESNÍK**, dostane malý darček.

Teším sa na Vaše kresbičky.

Jazvec Mišo



Zasmejte sa

Na vojenskom cvičení:

- Všetci na kone!
- Ja nemôžem, ja mám vlka.
- Tak na vlka!

Čapajev sa pýta vojakov:

„Potrebujú vtáky peniaze?“

Po jednoznačne negatívnej odpovedi zvolá:
„Vojaci, orly moje! Prepil som váš žold!“

Dozorný vo vchode do kasární pri príchode veliteľa hlási:

- Pán veliteľ, prišla za tebou manželka.
- Ako za tebou? Za vami, vari?
- Nie, za tebou, za nami bola už včera.

Dežo narazí do letušky a vyleje jej kávu a ona nato:
Dežko chod' sa hrať von.

Vymením ženu za 100 kg zemiakov.
Zn: Kilo za kilo.

Janko píše Marienke z vojny:

- Ak budem v sobotu môcť, tak prídem! Marienka posielala telegram:
- Budeš môcť! Príd!

Rotný hovorí pred útvarom:

„Budúcu nedeľu bude prehliadka. Ak bude ráno pršať, prehliadka bude popoludní. Keby však pršalo popoludní, bude prehliadka ráno.“

Minul všetky peniaze na nájomného vraha...
A ten minul tiež...

Dachto robi jak še patri, dachto patri jak še robi.

Sudoku

	4	1		6		2	9
3			7	9			
	9				3		8
8			6	4	2	9	
	7			5			6
	3	6	1		8		7
4		3				9	
6	5		4			7	3

		7	8	5		2	
		5			3	7	
8	9				4		3
	3	9	5		6		1
4							6
6			7		8	4	9
1	2		3				5
		4	1			3	
		3		8	9	6	



Uveríte?

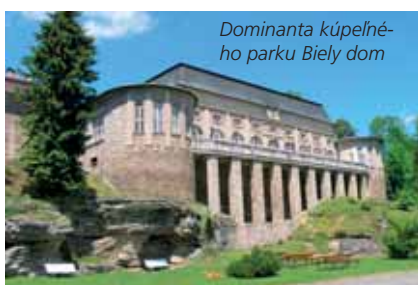
Celý svet je posypaný množstvom nevysvetliteľných javov, výtvorov, dávno zaniknutých civilizácií a náhodných objavov. Niektorým sa prikladá väčšia pozornosť, iné upadajú pomaly do zabudnutia. Jedno z nemalých prekvapaní prinieslo aj spracovanie kalamity Žofia. Pri nej silný vietor preskakoval z doliny na dolinu a zanechával za sebou celoplošné vývratiská, ale aj roztrúsené kalamitné plochy. Tie by sa v smrekových porastoch mohli stať ohniskami lykožrútovej kalamity. A tak sa pri podrobnom a postupnom spracovaní kalamity našla aj zabudnutá dolina. „Môj obvod poznám ako vlastnú päť a odprisahal by som, že tu ešte pred mesiacom táto dolina nebola,“ vyjadruje sa pre médiá prekvapený lesník. Ako sa však uprostred lesa mohla objaviť úplne nová dolina? Ako tu môže byť asfaltová cesta bez začiatku a pokračovania? A ako sa na takejto ceste ocitlo 56 vrakov s rokom výroby 1973-1979?

Naše zariadenia

Chata Vyšné Ružbachy I a II.

Milan Longauer

Celý komplex chaty sa prenajíma ako dve zariadenia. Prízemná časť má označenie I. Chata sa nachádza v známych kúpeľoch Vyšné Ružbachy. V spodnej časti je jedna štvorlôžková izba a dve prístelky. V nadstavbovej je ubytovanie pre osem návštevníkov. Štandardné vybavenie zariadenia poskytuje príjemné ubytovanie v peknom prostredí. Blízkosť kúpeľov umožňuje kúpanie v krytej plavárni ako aj v otvorenom bazéne. Možnosti využitia poskytujú aj v zimných mesiacoch, kedy je možné použiť lyžiarske vleky v neďalekom skiparku.



Dominanta kúpeľného parku Biely dom

Minerálne kúpele Vyšné Ružbachy sa nachádzajú v severovýchodnej časti Spiša, v klimatickej oblasti tatranských horských pásiem pod východnými svahmi Spišskej Magury, v okrese Stará Ľubovňa. Krásna príroda, ľudová architektúra,

prírodné skvosty, bohatá história lákajú mnohých turistov. Dôkazom skutočne bohatej histórie kúpeľov Vyšné Ružbachy a jeho okolia, sú travertínové nálezy pochádzajúce až z obdobia paleolitu. Zvláštnosťou je najväčšie travertínové jazierko na Slovensku - kráter s priemerom 20 metrov a hĺbkou 3 metre. Už v roku 1595 bola postavená prvá kúpeľová budova s bazénom, neskôr bol pristavený aj zrkadlový kúpeľ a veľké prírodné kúpalisko, ktorého služby môžete využiť i v súčasnosti. Po potulkách prírodou, môžete objaviť i množstvo umeleckých sôch z dreva, ale aj unikátnu zbierku sto štyroch sôch z travertínu od zahraničných umelcov ako pozostatok medzinárodných sochárskych sympózií. V prekrásnom horskom prostredí sa liečia najmä ochorenia nervového systému, srdcovo-cievne ochorenia, onkologické a gynekologické ochorenia, choroby tráviaceho ústrojenstva, v neposlednom rade duševné choroby, ako napríklad depresívne stavy. Pri liečbe sú využívané jedinečné účinky prírodných prostriedkov,

elektroterapie, psychoterapie, odpočinko zaručujú reflexné masáže, sauna, parafínové zábaly, inhalácie a mnohé ďalšie procedúry. Liečivé kúpeľné vody patria do



skupiny hydro-uhlíčanovo-síranových, vápenato-horčíkových minerálnych vôd. Deväť prameňov dáva asi 150 litrov vody za sekundu s teplotou 19 až 22 °C. Liečbu, načerpanie novej energie, zábavu aj kultúrne obohatenie, to všetko nájdete v kúpeľoch Vyšné Ružbachy.



Obec bola osídlená na zákupnom práve z Podolíncu, prvá zmienka o nej je z roku 1329. S podolínskym panstvom sa v rokoch 1412 až 1772 dostala do poľského zálohu. Obyvatelia boli roľníci a plátenníci, obchodovali aj s dobytkom. Od 17. do 19. storočia tu bola papieraň, ktorej výroby mali veľmi dobrý chýr, ďalej veľká píla a ešte v 20. storočí dva mlyny, travertínové lomy,

obecná elektráreň. Uprostred lesoparku na západnom okraji obce vznikli pri liečivých teplých minerálnych prameňoch kúpele. Ich história sa začína v 15. storočí. Prvý rozvoj spadá do konca 16. storočia, keď boli vlastníctvom Ľubomirských, starostov Ľubovnianskeho hradu a spišských miest, ktoré boli zálohované Poľsku. Vtedy si získali obľubu medzi poľskou šľachtou, neskôr aj u uhorských feudálov. Po prinavrátení spišských miest Uhorsku sa dostali kúpele do

štátnej správy, čo ich rozvoju neprosperovalo. Čiastočnú renesanciu prežívali v 19. storočí, keď sa stali majetkom rodiny Zamojských a najmä za posledného z nich, ktorý ich zveľadil v období pred 2. svetovou vojnou.

V obci sa nachádza rímskokatolícky barokový kostol z druhej polovice 17. storočia so súdobým barokovým interiérom a Biely dom, stavebná dominanta kúpeľného parku vybudovaná na travertínových skaliskách. ■

Receptár

Lesníčkova odmena

Suroviny:

1 kg diviny, 500 g čerstvých hríbov (hrst' sušených), 2 cibule, 300 ml červeného vína, údená slanina, bobkový list, tymian, mleté čierne korenie, mleté nové korenie, borievky, drvené klinčeky, 1 ČL mletá paprika, brusnice, solamyl

Postup prípravy:

Na panvici posmažíme na kocky pokrúpanú údenú slaninu a na získanom tuku restujeme do zlatista na jemno nakrájanú cibuľu. Pridáme na väčšie kocky nakrájanú divinu (prípadne hovädzie, bravčové mäso), posmažíme, posypeme paprikou. Podlejeme červeným vínom a dusíme. Osolíme, pridáme mleté čierne korenie, mleté nové korenie, 1 bobkový list, štipku tymianu, 10 - 15 ks borievok (najlepšie čerstvých), 1 - 2 podrvené klinčeky, podľa potreby zalejeme vodou a podusíme. Keď začne mäknúť mäso, pridáme čerstvé hríby. V prípade potreby zahustíme solamylom. Podávame so žemľovými knedľami a brusnicami.



Dobrá chuť

Technický škodca dreva na Slovensku

DRVINÁRIK ČIERNY – *Xylosandrus germanus*

Lesnícka ochránárska služba v Banskej Štiavnici upozorňuje na druh tzv. ambróziového chrobáka *Xylosandrus germanus* (s predbežným názvom drvinárik čierny). Jedná sa o technického škodcu dreva. Tento druh sa pôvodne vyskytoval v Ázii odkiaľ bol zavlečený do Ameriky a Európy. V New Jersey bol známy už v roku 1939 (HOFFMANN 1941), v Nemecku bol prvýkrát objavený v roku 1952, v Belgicku v roku 1994 (BRUGE 1995). Na Slovensku bol odchytený (LOS) už v roku 2010, odkedy jeho početnosť výrazne rastie a od roku 2014 sa stáva na Slovensku definitívnym technickým škodcom dreva (GALKO 2013).

Xylosandrus germanus

Dospelé samičky tohto druhu dosahujú veľkosť 2,0 - 2,3 milimetrov a sú 2,3 krát dlhšie ako široké. Samčekovia sú menší ako samičky, dosahujú veľkosť 1,3 – 1,8 mm. Nakoľko nie sú schopní letu, len veľmi zriedkavo sa nachádzajú mimo systému chodbičiek. Párenie prebieha v rodičovskej generácii a oplodnené samičky sú následne schopné založiť ďalšiu generáciu na nových plochách. Tento druh vy-



Dospelý chrobák



Larvy



tvára za rok jednu novú generáciu. Larvy nekonzumujú drevo, ale živia výhradne mycéliom ambróziových húb. Kuklia sa v júni a mladé chrobáky je možné pozorovať už v auguste. Prezimujú v systéme chodieb (BÖLL et al. 2004). Samicčky vyvíjajú maximálnu letovú aktivitu pre úsvitom po prekročení 17 °C, pričom preferujú tienisté stanovišťa (ZACH et al. 2001). Samicčky sú schopné preletieť vzdialenosť viac ako dva km (GREGOIRE et al. 2003) a predpokladá sa, že dokážu osídliť aj vzdialenejšie biotopy. Aj z toho dôvodu je *X. germanus* považovaný za silne invazívny druh. Počiatková rýchlosť jeho šírenia v Európe a USA bola niekoľko desiatok kilometrov za rok (HEININ & VERSTEIRT 2004). Toto šírenie na väčšie vzdialenosti urýchlila preprava zamoreného dreva (LABONTE et al. 2005).

Druh napáda oslabené stromy (MAKSYMOM 1987), mŕtve drevo napr. výrezy ale môže atakovať aj zdanlivo zdravé stromy (HOFFMANN 1941, KÁTOV 2004, GALKO 2013). *Xylosandrus germanus* sa stal v európskych lesoch jedným z dominantných druhov *scolytillidae* už 50 rokov po jeho zavlečení do Európy. Tento polyfágnny druh sa vyskytuje v listnatých, ihličnatých a zmiešaných lesoch, pričom poškodzuje hlavne drevo duba a buka (HAASE et al. 1998, GREGOIRE et al. 2001, BÜSSLER & MÜLLER 2004, BOUGET & NOBLECOURT 2005), je škodcom mrekovéj guľatiny (ZACH et al. 2001), výrezov smreka a borovice lesnej (GRAF & MANSER 1996, 2000). V USA sa stal významným škodcom orecha čierneho (WEBER & McPHERSON 1984) a gaštanu (OLIVER & MANNION 2001).

Xylosandrus germanus však sám o sebe nie je až tak významný technický škodca dreva, pretože nepreniká do neho veľmi hlboko. V západnej Európe je problém s výskytom viacerých zavlečených druhov lykožrútov, ktoré naopak prenikajú do dreva veľmi hlboko, a tým ho výrazne znehodnocujú. Sú to druhy prevažne z USA (rod *Gnathotrichus*). Závrtove otvory *X. germanus* a spomínaných druhov sú veľkosťou veľmi podobné, prakticky v lese nie je možné rozoznať, o ktorý druh ide. Preto odberatelia dreva napadnutého len druhom *X. germanus* toto drevo nechcú, alebo ho kupujú pod cenu (ZACH - vlastná skúsenosť). K znehodnoteniu dreva dochádza následne - prienikom húb (napr. *Ambrosiella hartigii* alebo patogénne huby predovšetkým *Fusarium* spp.) cez otvory a chodby. Pôsobením ambróziových húb dochádza následne k farbeniu dreva, čím sa drevo znehodnocuje.

Anna Sliacka

Zdroje:

- BÖLL S., HOFMANN H., NIETHAMMER M. & SCHWAPPACH P. 2004: Der Schwarze Nutzholzborckenkäfer – ein neuer Geleghenheitsschädling im Weinberg? SCHWEIZ. Z. OBST-WEINBAU 12: 12-15
- BRUGE H. 1995: *Xylosandrus germanus* (Blandford, 1894) [Belg. sp. nov.] (Coleoptera Scolytidae). Bull Ann Soc R Belg Entomol 131:249–264
- GALKO J. 2013: First record of the ambrosia beetle, *Xylosandrus germanus* (Blandford, 1894) (Coleoptera: Curculionidae, Scolytinae) in Slovakia. Lesnícky časopis - Forestry Journal, 58(4): 274–279
- GRAF E. & MANSER P. 1996: Der Schwarze Nutzholzborckenkäfer *Xylosandrus germanus* in der Schweiz. Holz Zentralbl 122:454–456
- HOFFMANN C. H 1941: Biological Observations on *Xylosandrus germanus* (Bldfd.). Journal of Economic Entomology 34(1): 38-42
- MAKSYMOM JK. 1987: Erstmaliger Massenbefall des schwarzen Nutzholzborckenkäfers, *Xylosandrus germanus* Blandf., in der Schweiz. Schweiz Z Forstwes 138:215–227
- ZACH. P., TOPP W.; KULFAN J. & SIMON M. 2001: Remove from marked Records Colonization of two alien ambrosia beetles (Coleoptera, Scolytidae) on debarked spruce logs. Biologia 56(2): 175-181
<http://www.plantwise.org/KnowledgeBank/Datasheet.aspx?dsid=57237>



Kalendár historických udalostí

September 2014

7. september 1792 – Profesor matematiky a fyziky na peštianskej univerzite Dominik Mak odovzdal panovníkovi žiadosť o ustanovenie verejnej lesníckej školy, na ktorej by sa vyučovala lesnícka veda, lesné hospodárstvo a zememeračstvo z hľadiska využitia v lesníctve. Reagoval tak na snahy baníckej a mincovnej komisie pri Uhorskom sneme o zlepšenie a rozšírenie výučby lesníctva na Baníckej akadémii v Banskej Štiavnici. Uhorská dvorská kancelária návrh, ktorý jej panovník postúpil na vybavenie, neprijala.

16. september 1802 – Uhorská dvorská komora povýšila Lesnícku a národnú školu, ktorú v roku 1799 v Liptovskom Hrádku založil prefekt likavsko-hráddeckého komorského panstva František Wisner, na Hlavnú školu a vyzdvihla lesnícku výučbu ako prvoradú. Škola sa odvtedy nazývala Kráľovská komorská lesná a hlavná národná škola v Liptovskom Hrádku. Služila na vzdelávanie detí lesných a banskohutných úradníkov, horárov, drevárskych robotníkov a nádenníkov.

30. september 1807 – Dvorská komora vypísala súbeh na obsadenie miesta profesora na čerstvo založenom lesníckom ústave pri Baníckej akadémii v Banskej Štiavnici. O miesto prejavili záujem traja uchádzači: Jozef Benoni z Rakúska, Šimon Július Nördlinger z Würtemberska a Henrich Dávid Wilckens z Dolného Saska. Dvorská komora odporučila vymenovať posledne menovaného, vďaka čomu profesor Wilckens vstúpil do dejín ako prvý profesor lesníctva na Slovensku.

20. september 1939 – Podľa vládneho nariadenia č. 236 bolo na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave otvorené lesnícke oddelenie, ako súčasť pripravovaného Odboru lesného a poľnohospodárskeho inžinierstva. Obnovila sa tak možnosť vysokoškolského štúdia lesníctva na Slovensku, ktorého kontinuita bola prerušená v roku 1918 odchodom Vysokej školy baníckej a lesníckej z Banskej Štiavnice do Šoproni.

Marek Vanga, LDM Zvolen

Životné jubileá

50 rokov

Lendel Július,
vedúci LO, LS Pukanec – OZ Levice

Ing. Pilát Miloš,
vedúci LS Nitrianske Rudno – OZ Prievidza

Vinický Ján,
vedúci LO, LS Nižná Jablonka – OZ Vranov nad Topľou

60 rokov

Vorčák Jozef,
vedúci LO, LS Oravská Polhora – OZ Námestovo

Suja Ján,
manipulačný majster, ES Vígláš – OZ Kriváň

Varga Karol,
vedúci ES Tornaľa – OZ Revúca

Ing. Marek Lubomír,
technik, ŠS Drakšiar – OZ Semenoles

Pracovné jubileá

25 rokov

Ing. Kuklovský Róbert,
referent pre plán, štatistiku a controlling – OZ Šaštín

Ing. Bobok Jozef,
vedúci ekonomicko-obchodného úseku – OZ Prievidza

Ing. Olejár Daniel,
referent správy a manažmentu majetku – OZ Námestovo

Ing. Kondela Anton,
vedúci LS Paráč – OZ Námestovo

Caban Daniel,
vedúci ES Červená Skala – OZ Beňuš

Bc. Krnáč Roman,
vedúci LO, LS Divín – OZ Kriváň

Ing. Kýpeť Jaroslav,
vedúci LS Hnúšťa – OZ Rimavská Sobota

Ing. Purdek Peter,
finančník – OZ Rimavská Sobota

Ing. Raffay Eduard,
technik, LS Brádno – Tisovec – OZ Rimavská Sobota

Ing. Slovák Martin,
technik, LS Nižná Slaná – OZ Rožňava

Brutovský Pavel,
vedúci LO, LS Rožňava – OZ Rožňava

Ing. Blihar Martin,
vedúci LO, LS Kokošovce – OZ Prešov

Ing. Tkáč Andrej,
vedúci ES Bardejov – OZ Prešov

Ing. Miščík Peter,
bezpečnostný technik a technik PO – OZ Prešov

Ing. Mikluš Pavel,
vedúci výrobnotechnického úseku – OZ Prešov

Ing. Leľák Stanislav,
vedúci LS Kokošovce – OZ Prešov

Ing. Gertlík Pavel,
VORŠ – organizácia a riadenie – GR BB

Ing. Piliar Július,
VORŠ – kalkulácie, normovanie a ceny – GR BB

Ing. Janták Imrich,
VOR – programátor – analytik – GR BB

Ing. Voskár Milan,
VORŠ – oblastný kontrolór – GR BB

30 rokov

Ing. Strmeň Ondrej,
vedúci LS Partizánske – OZ Prievidza

Ing. Chudovský Dušan,
PhD., riaditeľ OZ Považská Bystrica

Ing. Krajčo Marek,
vedúci LS Slovenská Lupča – OZ Slovenská Lupča

Ing. Fehérová Antónia,
referent správy LP a reprivatizácie – OZ Rožňava

Ing. Meteňko Ján,
vedúci ekonomiky a obchodu – OZ Vranov nad Topľou

Ing. Spevár Jozef,
výrobnotechnický riaditeľ – GR BB

Ing. Bruchánik Rudolf, PhD.,
VORŠ – pestovanie – GR BB

35 rokov

Vitkovič František,
vedúci LO, LS Udavské – OZ Vranov nad Topľou

Odchod do starobného dôchodku

Oberhauser Marián,
vedúci ES Červená Skala – OZ Beňuš

Ing. Vágner Milan,
technik, LS Predajná – OZ Slovenská Lupča

Rubriku spracovala Helena Turská

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik Banská Bystrica
a Klub slovenských turistov

Vás pri príležitosti 240. výročia
narodenia Jozefa Dekreta Matejovie pozývajú
dňa **18.10. 2014 o 9.30 hod.**
na lesnícko-turistický prechod
z Donovál do Dolného Jelencu

**Lesníckym chodníkom
Jozefa Dekreta Matejovie**

Program:

- ▲ Otvorenie spoločného podujatia pri pamätníku Jozefa Dekreta Matejovie v Dolnom Jelenci
- ▲ Presun k chate LESY Donovály
- ▲ Prechod z Donovál do Dolného Jelencu
- ▲ Posedenie a občerstvenie na chate Jelenská
- ▲ Záver pri Pamätníku Jozefa Dekreta Matejovie v Dolnom Jelenci

Potvrďte, prosím, účasť na: ivan.hanusa@lesy.sk, do 10. 10. 2014.
V prípade nepriaznivého počasia si organizátori vyhradujú zmenu trasy a programu.



**Lesníckym chodníkom
Jozefa Dekreta Matejovie**



Opustil nás

Dušan Mišaný
technik pre pestovanie na LS
Sološnica (nedožitych 50 rokov).

Historická luštiareň

Historická budova Luštiarne v obci Michalová dostáva v poslednom období nový šat. Donedávna sa predpokladalo, že táto budova pochádza z obdobia významného



V posledných rokoch mala budova rôzne využitie, ale i napriek tomu sa zachovala technológia pre sušenie šišíek a spracovanie semien. Predpokladá sa, že luštiareň je ojedinelou historickou budovou tohto typu na Slovensku.

V omalovaných priestoroch bývalej stolárskej dielne sa 15. 8. 2014 konal workshop s názvom Jozef Dekret Matejovje – pôsobenie na území Michalovej. Okrem zaujímavých prednášok zameraných na život a odkaz J.D. Matejovje, históriu luštiarne, odhaľovania koreňov obce a pôvodného erbú a iné, boli sprístupnené aj priestory luštiarne.

V súčasnosti prechádza historická budova rozsiahlymi zmenami, prebiehajú čiastkové rekonštrukcie priestorov budovy, vymaľovali sa priestory bývalej stolárskej dielne a zasklivi poškodené okenné výplne. V pláne sú ďalšie rekonštrukcie a oprava prístrojov, ktoré dlhodobo neboli v prevádzke.

-as-



lesníka J.D. Matejovje, ktorý okrem iného zaviedol do lesného hospodárstva na Slovensku plánovitú výsadbu lesa a s veľkým úsilím v rokoch 1809-1837 zalesnil 3,942 ha roztrúsených holín a rúbanísk. Počas jeho života bolo v obci 11 podomových luštiarní. Pôvodným zámerom vybudovania jednej centrálnej luštiarne bolo zabezpečiť dostatočné množstvo semena pre potreby okolitých lesných škôlok. Spomínaná budova patrila do 27. marca 2012 štátnemu podniku LESY Slovenskej republiky, od ktorého ju odkúpila obec Michalová.

